

නිවනේ පශ්චාත්තීය

- 2 -

පූජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ

නිවනේ පශ්චාත්තීය

- 2 -

පූජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන් වහන්සේ

පළමුවන මුද්‍රණය - 2018 සැප්තැම්බර්
(පිටපත් 4000)

ධර්ම දනය පිණිසයි.

මෙම පොතෙහි අන්තර්ජාල සංස්කරණය හා මෙම දේශනා මාලාවේ
පටිගත කරන ලද දේශනා ශ්‍රවණය සඳහා පිවිසෙන්න
<http://sudassana.org/>

පිටපත් කිරීම:
ලක්මි කුරුප්පු මෙනෙවිය

සංස්කරණය:
දිල්ලැසි විරරත්න

ප්‍රකාශක:
කේ. ජී. මුණිදස, මාතර.

පිටපත් ලබා ගැනීමට:
හෝමාගම - 011 2752352
මහනුවර - කේ. දයානන්ද මහතා - 077 7665198
මාතලේ බෝගහකොටුව විහාරය - 071 4466838
මාතර - කේ. ජී. මුණිදස මහතා - 071 4438747 - 077 3295174
පිටපතක මුළු පිරිවැය - රු. 30/=

මුද්‍රණය:
කොලිටි ප්‍රින්ටර්ස්
17/2 පැඟිරිවත්ත පාර, නුගේගොඩ
දු.ක: 011 4 870 333

2018.07.27 වැනි ඇසල පොහෝ දින
ලබුනෝරුවකන්ද ආරණ්‍ය සේනාසනයේ දී
පවත්වන ලද ධර්ම දේශනය

නමෝ තසං භගවතො අරහතො සමා සම්බුද්ධස්ස

ඉමෙ ව සුභඥ භික්ඛු සමා විහරෙය්‍යං අසුඤ්ඤෙ ලොකො
අරහන්තෙහි අස්සා'ති.¹

සද පූජණිය වන්දනීය මහා සංඝ රත්නයෙන් අවසරයි! පින්වත්
සිල්මැණිවරු වරක් ප්‍රමුඛ සද්ධා බුද්ධි සම්පන්න කාරුණික
පින්වතුනි, මේ පින්වත් සියළු දෙනාම ගෙවල්දෙරවල්වල
නොයෙකුත් කටයුතු කාරණා තිබුණත්, ඒ හැමදෙයක්ම
පැත්තකින් තබලා මේ ආරණ්‍ය සේනාසනයට පැමිණුනේ ඉමක්
කොනක් පරක් තෙරක් නැති අනවරාග්‍ර වූ මේ සංඝාර දුකින්
අත්මිදීමට අවශ්‍ය ධර්මය, දැනුමක් ලබාගන්න, ප්‍රතිපත්ති වශයෙන්
ධර්මයේ හැසිරෙන්න. ඉතින් ඒකටත් වටිනා දවසක් අද ඇසල පුර
පසලොස්වක් පොහොය දවස. විශේෂයෙන්ම අද දවස සිහිකරන
කොට අපට මතක් වෙන්නේ, මීට අවුරුදු දෙදහස් ගණනකට
පෙර ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළවෙලා අද වගේ
දවසක තමයි ලෝකයාට ධර්මය දේශනා කිරීම ආරම්භ කළේ.
ප්‍රථම ධර්මවක්කපවත්තන සූත්‍රය වගේ සාසන වැඩපිළිවෙල
තථාගතයන්වහන්සේ පටන්ගත්තේ අද වගේ දවසක යි.

ඉතින් ඒ ධර්මය සමරමින් ඒ වගේම වටිනා දහමක් අද මම
පින්වතුන්ට කියලා දෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ අවුරුදු
දෙදහස් ගණනකට පස්සේ නැවතත් ජීවමානවෙන දර්ශනයක් මම
පින්වතුන්ට කියලා දෙනවා. හැබැයි, මේ ධර්මය ගොඩාක්
ගැඹුරුයි. නමුත් ඕනෙම නුවණක් තියෙන කෙනෙක් හොඳින්
ඇහුවොත් පින්වතුන්ට තේරෙයි. මට මතකයි මීට පෙර දී
වසරකට හෝ ඊට අඩු කාලයක් වෙන්න පුළුවන්, එක්තරා

¹ මහාපරිනිබ්බාන සූත්‍රය - මහාවග්ගපාළි - දීඝ නිකාය

දේශනාවකදී මම මතක් කළා, මම සෝවාන් වෙලාවත් නැහැ කියලා. නමුත් අද කියන මේ දහම් පරියාය පින්වතුන් ඇහුවොත් පින්වතුන්ට තේරෙයි ඇත්තටම මේ වගේ ධර්මයක අර්ථයක් නැතුව එද සෝවාන් වුණා කියලා කිව්වා නම් තමයි බොරු. ඒ තරම් වටිනා දහම් පරියායක් කියලා දෙන්න මම මේ හදන්නේ. ඒ එක්කම අපට පෙනෙනවා මේ වගේ ධර්මයක අර්ථයක් මතුවෙනකොට පින්වතුන්ටත් පෙනෙයි ත්‍රිපිටක ධර්මයේ, පෙළ දහමේ කිසිම දෝෂයක් නැහැ. පෙළ දහම වෙනස් කරන්න අවශ්‍ය නැහැ. ඒකෙ අර්ථය වරද්දවාගත්ත වැරද්ද විතරයි තිබ්ලා තියෙන්නේ. අදටත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්ම විනය ජීවමාන බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩ ඉන්න කොට කරන සේවය ඒ විදිහටම කරන බව අපට තේරෙයි. ඒ වගේම මම මේ ටික පැහැදිලි කරන්නම්, පින්වතුන්ට තේරෙයි මේ රටේ තියා මේ ලෝකයේවත් අද දවසේදි නිවන් මග තියනවා ද කියලා ප්‍රශ්නයකුත් එයි.

ඉතින් මම මුලින් මතක් කළෙත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා සුභද්‍ර හික්ෂුට්ට, 'ඉමෙ ච සුභඤ්ඤා භික්ඛු සමමා විහරෙය්‍යං අසුඤ්ඤා ලොකො අරහන්තෙහි අස්සා'ති. සුභද්‍ර මේ ලෝකයේ යම්කිසි කෙනෙක් මනාකොට පිළිවෙත් පුරණවා නම් කිසි කලකත් රහතුන්ගෙන් හිස් වෙන්නේ නෑ කියලා. එහෙනම් ලෝකයේ රහතන්වහන්සේලාගෙන් හිස් වෙන්නේ, අධිගමලාභීන්ගෙන් තොර වෙන්නේ ඒ ඒ කාල වකවානුවලට රහතන්වහන්සේලා පහළ නොවෙන නිසා නෙවෙයි. මනාකොට පිළිවෙත් නො පුරණකම නිසා යි. මනාකොට පිළිවෙත් පුරණවා කියන ධර්මතාවය ගත්තහම, සමහරු හිතයි අපි මෙව්වර හොඳට සිල් රකිනවා නේ. ඉතින් ඒත් රහත්වෙන්නේ නෑ නේ කියලා. නමුත් සීලය විතරක් නෙවෙයි මනාකොට පිළිවෙත් පුරණවා කියන පිළිවෙතකට අයිති වෙන්නේ. අපි මෙව්වර හිත වඩනවා, මෙව්වර සමාධි වඩනවා. ඒත් රහත්වෙන්නේ නෑ නේ කියයි. අපට හිතෙයි. නමුත් හිත වඩන එක පමණක් නෙවෙයි මනාකොට පිළිවෙත් පුරණවා කියන්නේ.

ඇත්තටම බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මයේ සියළුම අර්ථය කෙටිවෙලා කැටිවෙලා තියෙන්නේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය තුළ යි. ඒකෙන් ද සම්මා දිට්ඨිය පළවෙතියෙන් ම ගමන් කරනවා. ‘සමමා දිට්ඨි පුරෙ ජවං’. සම්මා දිට්ඨිය පෙරටුව යනවා. සම්මා දිට්ඨියට අනුව ඉතුරු අංග හත ම උපදිනවා. සම්මා දිට්ඨිය ඇති කෙනා නුවණින් මෙනෙහි කරනවා නම්, ඒ මෙනෙහි කිරීම සම්මා සංකප්පය වෙනවා. ඒ වගේම වාචා, කම්මන්ත, ආජීව - කියන ධර්මතා තුන සම්මා දිට්ඨියෙන් යුක්ත සීලය වෙනවා. වායාම, සති, සමාධි - සම්මා දිට්ඨියෙන් යුක්ත සමථය වෙනවා. වාචා, කම්මන්ත, ආජීව කියන්නේ සීලය. සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප දෙක කියන්නේ විදර්ශනාව. වායාම, සති, සමාධි කියන්නේ සමථය. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය තියෙන්නේ සීලයක පිහිටලා සමථ, විදර්ශනා වඩන වැඩපිළිවෙලක්.

එතනදි මම පින්වතුන්ට මතක් කරන්නම් සම්මා දිට්ඨිය කියන්නේ මොකද්ද කියන එක. අපි හැමකෙනෙක් ම ඒ වචන ටික දන්නවා. පෙළ දහම දන්නවා කතා කළොත්. නමුත් අපි ජීවිතයෙන් ඒක හඳුනන්නේ නෑ. ජීවිතයෙන් හඳුනනවා නම් බොහෝ සෙයින්, නොබෝ කලකින්, වැඩිකල් නො ගොස් විරාග මනසක් හැදෙනවා. අපි කරන භාවනාවේ, අපි හැසිරෙන ප්‍රතිපදාවේ කොතනක හෝ අඩුවක් තියෙන්නට ඕනේ ම යි. අපිත් විර්ය කරනවා නම්, අපිත් හැකි පමණකින් උත්සාහවත් වෙනවා නම්, අපේ කෙලෙස් ගෙවෙන්නේ නැතුව තවමත් හිටපු මට්ටම්වල ම අපේ මනස පවතිනවා නම්, කොතන හෝ අඩුවක් ඇති.

ඉතින් මම හිතන්නේ මේ දහම් කරුණු ටික කතාකළහම අඩුපාඩු පැත්ත අපට හදගන්න පුළුවන් වෙයි. මේ කාරණාව තේරුම් කරගන්න. තේරුම් කරගෙන ධර්මයේ හැසිරුණොත් නොබෝ කලකින්ම තමන්ට විරාග මනසක් හැදෙනවා. ඉතින් එතනදි අපි සම්මා දිට්ඨිය පෙළ දහමට අනුවම මෙනෙහි කරලා ඒකේ අර්ථය අපේ ජීවිතයෙන් බලමු.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නුවේ 'ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා, මරණමපි දුක්ඛං, අසීයෙනි සම්පයොගො දුක්ඛො, පියෙනි විප්පයොගො දුක්ඛො, යං පිඨං න ලහති තමපි දුක්ඛං, සංඛින්නෙන පඤ්චපාදනකඛන්ධා දුක්ඛා'. හොඳට මතක තබාගන්න ඔබට ඉපදීමේ දුක් ලැබෙනවා නම්, ඒ දුක් ලැබෙන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකින්ම යි. මහඵවීමේ දුක් ඔබට ලැබෙනවා නම්, විඳින්න වෙනවා නම්, උරුම වෙනවා නම්; ලැබෙන්නේ, විඳින්න වෙන්නේ, උරුම වෙන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකින්ම යි. ලෙඩ වීමේ දුක් ඔබ කරා පැමිණෙන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකින්ම යි. මරණ දුක් ඔබට ලැබෙන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකින්ම යි. අප්‍රියයන් හා එක්වීමේ දුක් තියෙන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකම යි. ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීමේ දුක් තියෙන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකම යි. කෙටියෙන් කිව්වොත්, මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් කියන්නේ ඔබට මේ සියළු දුක් ලබාදෙන්න පුළුවන් ධර්මයක්. එතකොට පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් පරිහරණය කරනවා කියන්නේ, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය තුළ ජීවත් වෙනවා කියලා කියන්නේ, ඔන්න ඔය දුක් වලින් ඕනේම එකක් ඔබට එන්න පුළුවන් තැනකයි ඔබ ඉන්නේ.

දැන් අපි බලමු මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය කියන්නේ මොකද්ද, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය හැදෙන්නේ කොහොමද කියලා. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය, නැත්නම් මේ දුක්ට හේතුව, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ දුක් හැදෙන්නේ තණ්හාව නිසා යි. තණ්හාව නැතිවුණොත් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය නැතිවෙනවා.

මම ඔය විස්තර කළේ පෙළ දහම. ඒක අපේ ජීවිතයෙන් බලමු. අපි යම්කිසි අරමුණක් දකිනකොට, ඇසින් රූපයක් දකිනවා කියලා කියමු, දකින අවස්ථාවේදි ඇසයි, ඇස් ඉදිරිපිටට පෙනෙන රූපයයි, ඒ දෙන්නා නිසා උපදින වක්ඛු විඤ්ඤාණ හිතයි, තුන් දෙනාගේ එකතුවීම වක්ඛු සම්පස්සය. ඒ ස්පර්ශය නිසා හිතක වේදනා, සඤ්ඤා යෙදෙනවා. ඒ කිව්වේ ඔබට යමක් පෙනෙන බව

නිර්මාණය වෙලා. යමක් ඇසට පෙනෙන තැනදි පෙනෙනවා කියන ධර්මතාවය නිර්මාණය වෙලා තියෙන්නේ ආහාර ප්‍රත්‍යයකින්. නැත්නම් හේතුප්‍රත්‍යයකින්. එතන ඇසත් රූපයත් තියනවා නම් සතරමහා ධාතු නැත්නම් කබලිංකාර ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන්. වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනාවක් තියෙනවා නම් ස්පර්ශ ආහාරය නිසා යි. යම් විඤ්ඤාණයක්, හිතක් තියෙනවා නම් නාමරූප ප්‍රත්‍යයෙන්. මේක එකින් එක නො තේරුනාට කමක් නෑ. ඉස්සෙල්ලා දෑනගන්න. මේ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත, හේතු නිසා හටගත්ත, ප්‍රත්‍ය නිසා හටගත්ත ධර්මයන්ගේ ස්වභාවය තමයි හේතු නැතිවෙනකොට ම නැතිවෙන බව. හේතූන්ගෙන් හටගත්ත, ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හටගත්ත, ආහාරයෙන් හටගත්ත ඒ ටික, ආහාරය නිරුද්ධ වෙනකොට ම නිරුද්ධ වෙනවා. හේතු ටික නැතිවෙනකොට නැතිවෙනවා. නමුත් අපි දන්නේ නෑ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටිකේ ආහාරය නැතිවෙනකොට ම නැතිවෙන ධර්මතාවයක් තියෙන්නේ කියලා.

අපි ඒ ඇසට පෙනෙන රූපයේ රස විඳගැනීමේ අනුව බලනවා. ආසාවෙන් තණ්හාවෙන් ඇසුරු කරනවා. එහෙම තණ්හාවෙන් අසුරුකළහම තියන දෝෂය මොකද්ද කියලා දන්නවා ද? ඒ රූපය පෙනුන ඇස බිඳිලා යනවා. ඒ රූපය නිරුද්ධ වෙනවා. ඒ වක්ඛු විඤ්ඤාණය ඉපිද නැතිවෙනවා. ඒ ස්පර්ශයෙන් හටගත්ත වේදනා, සඤ්ඤා ඉතුරු නැතුවම නිරුද්ධ වෙනවා. නිරුද්ධ වුණාට ඒවා නිරුද්ධවුණ බව අපට පෙනෙන්නේ නැතුව අර තණ්හාවෙන් ඇසුරුකළ දෝෂය දැකපු ඒ ස්කන්ධ ටික ඔක්කෝම ඇති බවට අපේ මනස තුළ එහෙමම රැස්වෙනවා. අන්න ඒ ඇසට පෙනුන වෙලාවෙදි හටගත්ත ස්කන්ධ ටිකට කියන්නේ නෑ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය කියලා. ඒ ටික ස්කන්ධ ටික. ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගෙන ආහාර නිරුද්ධයෙන් නිරුද්ධ වෙනවාම යි. ඒ ටිකේ ඇත්ත නො දෑන තණ්හාවෙන් ඇසුරුකළහම තියන දෝෂය මොකද්ද? ඒ ටික හටගෙන නැතිවුණාට දැකපු රූපය, දැකපු ඇස, ඒ අරමුණු දෑනගත්ත හිත, ඒ ඔක්කෝම ඇති බවට මනෝමයෙන් එල්බගන්නවා. ඇති බවට අපට දනෙනවා. හටගෙන නිරුද්ධ

වෙච්ච දේ අවිද්‍යාවෙන් ආපසු ඔසවලා අරගෙන පරිහරණය කරන ලෝකයටයි පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධය කියලා කියන්නේ. මේ පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධය - අපි කියමු පින්වත් ඔබට දරුවෙක් හරි, අම්මා හරි සිහිපත් කරන්න පුළුවන් වුණා කියන්න කො, ඔන්න දැන් පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධයක්. ඔය ටික ඔක්කෝම මනෝමයෙන් පරිහරණය කරන්නේ.

ඔය පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධය හැදුණේ කොහොමද කියලා දන්නවා ද? ඒ හැදුණ හැටි තමයි; ඔබේ ඇස් ඉදිරිපිට රූපයක් හම්බවෙච්ච වෙලාවේ, ඒ රූපයේ රස විඳගැනීම් අනුව බලපු දෝෂය නිසා, තණ්හාවෙන් ඇසුරු කළ දෝෂය නිසා, ඒ ධර්මයන් හටගෙන නිරුද්ධ වුණත්, ඔබට ඒ නිරෝධය පෙනෙන්නේ නෑ. අර තණ්හාවෙන් කරන්නේ ක්ෂණිකව ඒ දෑකපු සිද්ධාන්තයම ඇති බවට මනෝමයෙන් ඔසවලා ගන්නවා.

දැන් දරුවා කියලා ඔබ සිහිකරගන්න තැන තියෙන්නේ පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධයක්. ඔහොම සිහිකරගන්න පුළුවන් ඔය නිමිත්ත හැදුණේ ඇසට පෙනුන වෙලාවේදී ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටික තණ්හාවෙන් ඇසුරු කළ දෝෂය නිසායි. දැන් දරුවා කැවා ද, බිච්චා ද, ලෙඩ වෙලා ද කියලා ඔබට ඕනේ තරම් හිත හිතා දුක් වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඔබ පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධයක් හදගෙන ඒ තුළ සැප දුක් විඳි විඳි මනෝමයෙන් හැසිරෙද්දින්, ඔබට මෙවැනි නිමිත්තක් ගෙනත් දුන් ඇස නිරුද්ධවෙලා, රූපය නිරුද්ධවෙලා, චක්ඛු විඤ්ඤාණය නිරුද්ධවෙලා බොහෝ කල්.

ලෝකයට නිවන පෙනෙන්නේ නෑ. නිරෝධය කියලා කියන්නේ තියන දෙයක්. සාක්ෂාත් කරන්න පුළුවන් දෙයක්. සාක්ෂාත් කරන්න වෙන්නේ තියන දෙයක් නම්. නැති දෙයක් සාක්ෂාත් කරන්න බෑ. අපට නො පෙනුනාට, අපි නො දැක්කාට, ලෝකයාට හමු නො වුණාට ඇස නිරුද්ධ වෙනවා, රූපය නිරුද්ධ වෙනවා, චක්ඛු විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වෙනවා. චක්ඛු සම්පස්සයෙන් උපන්න ධර්මයෝ නිරුද්ධ වෙනවා කියලා නිරෝධ ධාතුවක් තියෙනවා. ඒ නිරෝධය අපට සාක්ෂාත් වෙලා නැති නිසා හවයෙන් ඒ නිවන

වැහිලා තියෙන්නේ. භවය කියන්නේ දෑකපු හැම රූපයක්ම තියනවා තියනවා කියලයි අපට පෙනෙන්නේ. අපට ඇති බවට තේරෙද්දිත් මේ ඇති බවට තේරෙන පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය හදගන්න හේතුවෙච්ච ස්කන්ධ ටික ඉපිද නිරුද්ධවෙලා කියන නිරෝධය පෙනෙන්නේ නෑ. පින්වතුන් දන්නවා නිවන තිබුණොත් භවය නෑ. භවය තිබුණොත් නිවන නෑ.

දැන් දරුවා කියලා පින්වතුන්ට සිහිපත් වෙනකොට පින්වතුන් භවය තුළ ඉන්නේ. පින්වතුන්ට පෙනෙන්නේ නෑ මම මනෝමයෙන් අවිද්‍යා, තණ්හා කියන කෙලෙස් දෙකෙන් මනෝමයෙන් දෑකපු සිද්ධාන්තය සිහිකරගෙන නේද මේ ඉන්නේ කියලා. මේක මනෝමය සිද්ධියක් නේද කියලා පින්වතුන්ට පෙනෙන්නේ නෑ. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය පෙනෙන්නේ නෑ. පින්වතුන්ට දෑකපු දේ මේ සිහිකරගෙන ඉන්නේ කියලා හිතලා තියෙන්නේ. දෑකපු දේ දැන් නිරෝධවෙලා නේද කියලා නිරෝධය පෙනෙන්නේ නෑ. භවය නිසා නිරෝධය පෙනෙන්නේ නෑ.

නිරෝධය සාක්ෂාත් කරනවා කියන්නේ යම් අරමුණක් අපි දැක්කොත් ඒ දකින දේ නිර්මාණය වෙන්නේ හේතුප්‍රත්‍යයෙන්, ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන්. හේතු නිරුද්ධ වෙනකොට ම, ආහාර නිරුද්ධ වෙනකොට ම නිරුද්ධ වෙනවා කියන ටික ඉබේම පෙනෙනවා. හටගත්ත දේ නිරුද්ධ වෙනවා කියන ධර්මතාවයක් තියෙනවා. ඒක අපට ගන්න ඕනේ එකක් හෝ හිතලා සකස් කරන්න ඕනේ එකක් හෝ නෙවෙයි. 'යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං, සබ්බං තං නිරොධ ධම්මං' - හටගන්න හැමදෙයක්ම නිරෝධ වෙනවා කියන ධර්ම ධාතුවක් තියෙනවා. ස්වභාවයක් තියෙනවා. දැන් අපට ඒක සාක්ෂාත් වෙලා නෑ. ඒ නිවන සාක්ෂාත් වෙලා නෑ. ඒ නිවන පෙනෙන්නේ නෑ අපට. එහෙම නො පෙනෙන්නේ මොකක් නිසා ද? හටගත්ත දේ නිරුද්ධ වෙනවා කියන තැනට අපි නුවණ ගෙනිහිල්ලා නෑ. අවිද්‍යාව දුරුවෙන තැනට අරගෙන ගිහිල්ලා නෑ. ඒ ආහාරයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටිකේ තණ්හාවෙන් රසවිඳගැනීම් අනුව බලනවා අපි. ඊට නැඹුරුවෙලා පවතිනවා.

හිත අහකට ගන්න කොටම ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටික ඉතුරුනැතුව ම නිරුද්ධ වෙනවා. නිරෝධය හසුනොවී අර තණ්හාවෙන් ඇසුරු කළ දෝෂයට දෑකපු දේ එහෙම ම ඇති බවට පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය හැදෙනවා. මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය කියන්නේ මනෝමයෙන් පරිහරණය කරන එකක්. තණ්හාවේ දෝෂය නිසා හටගත්ත එකක්. අවිද්‍යා තණ්හා කියන කෙලෙස් දෙක නිසා තමන් නැවත ඔසවලා ගත්ත එකක්. උප ආද්‍යනය කියලා කියන්නේ ළඟින් ගැනීම, තමන් තුළින් ගැනීම. ආද්‍යනය කියන්නේ ගැනීම, දෙවනුවට ගැනීම නියම අදහස. දැඩිව ගන්නවා කියන එකෙන් අපි කතා කළාට හටගෙන නිරුද්ධ වෙන දේ, ඒ ටික නිරුද්ධම ම යි. අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන්, තණ්හා ප්‍රත්‍යයෙන් නැවත සිහිකරගන්නවා. සිහිකරගන්නවා නෙවෙයි සිහිවෙනවා. තණ්හාවෙන් හිටියහම තියන දෝෂය තමයි දෑකපු දේ ඇති බවට සිහිවෙනවා.

දැන් පින්වතුන් දන්නේ නෑ ඇසට පෙනුන වෙලාවෙදී, පෙනුන රූපයට තණ්හාවෙන් වාසය කළ නිසා, ඇසුරු කළ නිසා තමන්ගේ මනස තුළ පිහිටි නිමිත්තක්, නැත්නම් මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකයක් නේද මේ, මේක මම හදගත්ත එකක් නේද මේ කියලා දන්නේ නැහැ දරුවා කියලා සිහිකරන කොට. පින්වතුන්ට පෙනෙන්නේම ඇසින් දෑකපු කෙනාවමයි සිහිකරන්නේ වගේ. සිහිකරන කෙනා ඉන්නවාම වගේ පෙනෙන්නේ. ඒ කියන්නේ පින්වතුන්ට තියෙන්නේ හවය. ලෝකයට නිවන පෙනෙන්නේ නෑ. ඔහොම සිහිකරද්දීත්, දරුවා කියලා සිහිකරගන්න හේතුවෙව්ව උදව්වෙව්ව ඇස, රූපය, චක්ඛු විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වෙනවා කියන ධර්මතාවයක් තියෙනවා. නිරෝධ ධාතුවක් තියෙනවා. ඒ නිරෝධය ලෝකයට පෙනෙන්නේ නෑ. සිහිකරන බලන හැමදෙයක්ම ඇති බවටම හම්බවෙලා තියෙනවා. දකින අහන හැමදෙයක්ම රැස්වෙව්ව එකතු වෙව්ව එකට කියනවා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය කියලා.

දැන් නිකමට කියන්නකො තමන්ගේ මැරිව්ව අම්මා, තාත්තා, අයියා, හෝ කවුරුහරි ඔබට සිහිකරගන්න පුළුවන් නේ. ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටික නිරුද්ධ වෙලා. ඒ ටිකේ රස විඳගැනීම් අනුව බලපු දෝෂය නිසා එහෙම කෙනෙක් හිටියා, ඉන්නවා කියන හැඟීමක් ඇතිවෙනවා. ඒක ඔබට පෙනෙන්නේ නෑ. මම මනෝමයෙන් පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධයක් සිහිකරගෙන ඉන්නේ කියලා දන්නේ නෑ. පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධයක් සිහිකරගෙන ඉන්නේ කියලා දන්නේ නැතිවුණහම ඔබට පෙනෙන්නේ හිටපු අම්මා සිහිකරගන්නවා. දැන් ඔබේ මනස තුළ තියන නිමිත්ත (පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධය) ‘අනේ ඉතින් අපේ අම්මා මැරිලානේ නේද. අම්මා හිටියා නම්, මෙහෙම මෙහෙම කන්න දුන්නා, බොන්න දුන්නා නේද’ කියලා, ‘අනේ මගේ දරුවා දැන් මැරිලා නේද’ කියලා ඔබට ජරා, මරණ දුක් විඳින්න පුළුවන් පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධයකින්.

- හැබැයි ඔය පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධය හැදුණේ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටිකේ ඔබ තණ්හාවෙන් ඇසුරුකළ දෝෂයට යි.
- ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගන්න ස්කන්ධ ටිකේ තණ්හාවෙන් වාසය නො කරන්න ඔබ දන්නවා ද මේ පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධය හැඳෙන්නේ නෑ. දෑකපු දේ ඇති බවට මනස තුළ එල්ලිලා හිටින්නේ නෑ. අනේ මගේ දරුවා නේද, අම්මා නේද, ගෙදර නේද කියලා සිහිකරගෙන හිතේ හිතේ යන්න නිමිති හිටින්නේ නෑ.
- සිහිකළත් සිහිකරන මනස පෙනෙනවා මිසක හවය මැවෙන්නේ නෑ ඔබට. තියන දෙයක් සිහිකරනවා කියන හැඟීමක් එන්නේ නෑ. සිහිකරද්දින් ඔබට පෙනෙයි මම මෙහෙම සිහිකරද්දින් හටගත්ත දේ නිරුද්ධවෙලා නේද කියන එක තේරෙයි.

මේ පඤ්ච උපාද්‍යනස්කන්ධය කියලා කියන්නේ හැමවෙලාවෙම ඇසට පෙනෙන රූපය අරඹයා රස විඳගැනීම් අනුව බලපු නිසා

රැස්වෙව්ව ස්කන්ධ ටිකක්. මනෝමයෙන් නැවත උපද්දවා ගන්න ටිකක් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය. ඒ ටික උපද්දවන්න හේතු වෙව්ව ඇස, රූප නිරුද්ධවෙලා. ඔබට ඒක පෙනෙන්නේ නෑ.

කණට ශබ්දයක් ඇහෙනකොට, ඒ ශබ්දය ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් තියෙන්නේ. හේතුප්‍රත්‍යයෙන්. ඒ ටිකේ රස විඳගැනීමේ අනුව බලන කොට ඔබට මෙහෙම ශබ්දයක් තියනවා කියලා සිහිකරන්න පුළුවන් නිමිත්තක් හැදෙයි. ඒ කණයි, ශබ්දයයි ඉතුරු නැතුව නැතිවෙනවා. ඒ නිරෝධය ඔබට පෙනෙන්නේ නෑ. නාසයට ගන්ධයක් දැනුනහම, නාසය හේතු ප්‍රත්‍යයෙන් තියෙන්නේ. හේතු නිරුද්ධවෙන කොට නිරුද්ධ වෙනවා කියන ධර්මතාවයක් තියෙයි. පින්වතුන් දැක්කත් නැතත් වෙනවා. ඒක වෙන දෙයක්. ඒ නිරෝධය අපට සාක්ෂාත් වෙලා නෑ. ඒ නිසා ඒ නාසයයි, ගන්ධයයි දෙක නිරුද්ධ වෙනවත් එක්කම අවිද්‍යා, තණ්හාවේ දෝෂය නිසා ඇති බවට අපේ මනස තුළ රැස්වෙනවා. දිවට රසයක් ගැටෙන කොට දිවයි, රසයි හේතුප්‍රත්‍යයෙන් ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් තියෙන්නේ. ස්කන්ධ ටිකක්. ඒ ටිකේ තණ්හාවෙන් වාසය කළහම ඒ දිව, එහෙම රසක් තියනවා කියලා ජීවිතා රූපය, රස රූපය අපි මනෝමයෙන් සිහිකරගන්නවා.

අන්තිමට ඔබ දුක් විඳින මේ ලෝකය පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය, ආයතන දෙළහකින්, ධාතු අටලොසකින් හැදිලා තියෙන්නේ. ඇසයි රූපයයි දෙක ඔබට එකතුවෙලා. කණයි ශබ්දයයි දෙකේ නිරෝධය වෙනුවට අවිද්‍යාවෙන් ඒවා ඇති බවට හම්බවෙලා. නාසයයි, ගන්ධයයි දෙක නිරුද්ධ වෙනවා වෙනුවට අවිද්‍යා තණ්හාවේ උපකාරයෙන් ඔබට ඇති බවට හම්බවෙලා. දිවයි, රසයි හටගෙන නිරුද්ධ වෙනවා වෙනුවට ඔබේ තණ්හාවේ දෝෂයට ඒවා ඇති බවට ඔබට හම්බවෙලා. කයයි, ඵොට්ඨබ්බයයි දෙක නිරුද්ධ වෙනවා වෙනුවට තණ්හාවෙන් ඇසුරුකරන කොට කයයි, ඵොට්ඨබ්බයයි දෙක තියෙන්නෙක් වෙලා. දෑත් මනසයි ධම්මාරම්මණයයි දෙක හටගෙන නිරුද්ධ වුණාට තණ්හාවෙන් වාසය කළ නිසා ඔබට ඇති බවට ගිහිල්ලා. අද ඔබට සිහිකරන්න

ඔබේ තරම් රූප තියෙයි. අහසු ශබ්ද තියෙයි. ඔබට අතීත ධර්ම නිරුද්ධ වෙලා ද? නෑ. ලෝකෙට තුන් කාලයක් තියෙනවා. ලෝකෙට අතීතය නිරුද්ධ වෙලා නෑ තියෙනවා. අනාගතය ඉපදිලා නෑ, ලෝකෙට තියෙනවා. වර්තමානය හටගෙන නැතිවෙනවා කියන එක පෙනෙන්නේ නෑ තියෙනවා. ලෝකය කියන්නේ අතීතය සිහිකරලත් දුක් විඳි හැකි යි . තියන දෙයකින් දුක් විඳින්නත් පුළුවන්. නූපන්න දෙයකින් දුක් විඳින්නත් පුළුවන් මනසක් තියන කෙනෙක්.

මේ ඔක්කෝම තියෙන්නේ කොතනද? මොකේද?

- පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකයේ. මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය ඔබේ තණ්හාව නැමැති වරදින් ඔබ තුළ ගොඩනැගිවිලි ලෝකයක්. බාහිර හටගෙන නැතිවෙන ස්කන්ධ ටිකේ තියෙන දෝෂයක් නෙවෙයි. හටගෙන නිරුද්ධ වෙන ස්කන්ධ ටිකට තණ්හාවෙන් වාසය කළ දෝෂයටයි නැති නොවෙන ආයතන ටිකක් ඔබට හදලා තියෙන්නේ.

මම කියන එක තේරුම්ගන්න උත්සාහවත් වෙන්න. පඤ්ච උපාදනකන්ධා දුක්කා. ඔබට යම්තාක් ජාති, ජරා, මරණ දුක එන්නේ තණ්හාවෙන් ඇති බවට උපදවාගෙන හැමවෙලාවෙම ළග තියාගෙන සිහිකරගන්න පුළුවන් මනෝමය සිද්ධියකින් ඔබට මේ දුක් ටික එන්නේ. මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ දුක, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය ඔබට හැදුණේ, ඔබ හදගත්තේ ආයතන ටිකේ තණ්හාවෙන් හැසිරිලා. යම් විටක, යම් දිනක මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඔබට තණ්හාව නැතිවුණොත්, දෑකපු අහසු දේවල් ඔක්කෝම ඇති බවට තමන්ගේ මනස පුරවලා ලෝකයක් මවන මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය පවතින්නේ නෑ. ජරා මරණ දුකට ක්ෂේත්‍රය ඉතුරු වෙන්නේ නෑ.

ඒ නිසා සම්මා දිට්ඨි, මොකද්ද? ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධයෝ ආහාර නිරෝධයෙන් නිරුද්ධ වෙනවා නේද කියලා ඔබ දැක්ක යුතුයි.

පඤ්ච උපාදනකඛ්ඤා දුක්ඛා කියන කොට ක්ෂණිකවම ගන්න හටගෙන නිරුද්ධ වෙච්ච දේවල් මනෝමයෙන් සිහිකරලා නැවත තලුමරන තැනයි මේ පෙන්නුවේ. සිහිකරලා ගන්නවා නෙවෙයි ඉබේම සිහිවෙන මට්ටම. සිහිකළත් නො කළත් ඇති බවට හවය හැදෙන ටික.

ඒක වෙන්තේ ආයතන ටිකේ ප්‍රමාදීව වාසය කරන දෝෂයට යි.

අපි උපමාවක් කළොත්, පින්වතුන්ලා කණ්ණාඩියකට එබුණොත් පින්වතුන්ට නුවණක් තිබුණත් නැතත්, දැක්කත් නැතත් ඒ කැඩපතට වැටුණු ඡායාව අහකට යනකොටම නැතිවෙනවා කියලා, නිරුද්ධ වෙනවා කියලා ධර්මතාවයක් තියෙනවා. ඒක අපි කරනවා නෙවෙයි, කවුරුවත් කරනවා නෙවෙයි. දෙවියෙක් කරනවා නෙවෙයි. ධර්ම ධාතුවක් තියෙනවා, නිරෝධ ධාතුවක් තියෙනවා. නිරෝධයක් තියෙනවා. සැබෑම දෙයක්. හටගත්ත දේ නැතිවෙනවා. අපි කණ්ණාඩියට එබුණොත් අහකට යනකොට, අපි ඒක නැතිවෙනවා කියලා දැනගත්තා වෙන්නත් පුළුවන්, නැතිවෙන්නත් පුළුවන්. නමුත් ඒ ඡායාව ඉතුරු නැතුව නැතිවෙනවා කියලා ධර්ම ධාතුවක් තියෙයි.

එතකොට දැන් මේ කෙලෙස් මට්ටම් අඩුවෙන්න අඩුවෙන්න නිරෝධය පෙනෙනවා. කෙලෙස් මට්ටම වැඩි වෙන්න, වැඩි වෙන්න නිරෝධය හසුවෙන්නේ නෑ. තිරිසන්ගත සත්තු, සතර අපායේ ඉන්න සත්ත්වයන්ගේ කෙලෙස් ගතිය වැඩියි මනුස්සයන්ට වඩා. මනුස්සයන්ට පෙනෙන මට්ටමේ අරමුණුවල නිරෝධය තිරිසන්ගත සත්තුන්ට පෙනෙන්නේ නෑ. දෙවියන්ගේ මට්ටමේ නිරෝධය මනුස්සයන්ට පෙනෙන්නේ නෑ. අපි මෙහෙම ගත්තොත්; තිරිසන්ගත සතෙක්, කුරුල්ලෙක් හරි සුනඛයෙක් වගේ සතෙක් කණ්ණාඩියට එබුණොත්, හොඳට බලන්න එයා දන්නේ නැත්නම් මම මේ එබුන හින්දම ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් මේ කණ්ණාඩියට ඡායාව වැටෙනවා කියලා දන්නේ නැත්නම් එයාට තේරෙන්නේ තිබුණ දෙයක් හම්බවෙනවා වගේ.

මෙතන කෙලෙස් වලින් කරන හොඳ වැඩක් තියෙනවා. තිබුණ දෙයක් හම්බවෙනවා කියන කොටම තමන්ගෙන් වෙන්වෙනවා. දෙවෙනි දෙයක් නිර්මාණය වෙනවා. තමන්ගේ උපකාරයකින් තොරව, තමන්ගේ පැවැත්මකින් තොරව තිබුණ දෙයක් හම්බවෙනවා කියන තැනකට එනකොට, තමන්ට ඉස්සල්ලා තිබුණානේ. එතකොට තමන්ට ඇසුරුකරන්න තිබුණ දෙයක්, ඉන්න කෙනෙක් හම්බවෙනවා වෙනකොට දෙවැන්නෙක් නිර්මාණය වෙනවා. ඊට පස්සේ අහකට යනකොටම අර ඡායාව නැතිවුණාට නැතිවෙන නිරෝධ ධාතුව එයාට පෙනෙන්නේ නැත්නම්, නිරෝධය වෙනුවට භවය හැඳෙනවා. ක්ෂණිකව දෑකපු දේ ඇති බවට එයාට තේරෙන්නේ.

කැඩපතට තිරිසන් ගත සතෙක් එබුණොත් එබෙන්න ඉස්සෙල්ලා කණ්ණාඩියේ තිබුණේ නෑ. අහකට යනකොට නැතිවෙනවා. අපි එබුණොත් එබෙන්න ඉස්සෙල්ලා තිබුණේ නෑ. අහකට යනකොටම නැතිවෙනවා. හටගෙන නැතිවෙනවා කියන ධාතුවක් තියෙයි. නිරෝධ ධාතුවක් තියෙයි. තිරිසන්ගත සතාට නිරෝධය සාක්ෂාත්වෙලා නෑ ඒ අරමුණේ. හටගෙන නැතිවෙනවා කියන නුවණ නෑ. පැත්තකට යනකොටම හටගත්ත දේ නැතිවෙනවා කියන ධර්මතාවය සිද්ධ වුණත්, එයාට ඒක පෙනෙන්නේ නෑ කෙලෙස් ටික නිසා. දෑකපු දේ ඇති බවට මනස තුළ රැඳිලා තියෙයි. එයාට දන් සිහිකරන කොට දෑකපු දේ, දෑකපු කෙනා තියනවා වගෙයි තේරෙන්නේ.

ඔය වගේ වටේට කණ්ණාඩි දහයක් විතර තිබුණොත් - එක කණ්ණාඩියකට එබුනහම තව සතෙක්ව පෙනෙනවා. අහකට යනකොට නැතිවුණාට එයාට නිරෝධය හසුනොවී භවයම හැඳෙනවා, කෙලෙස් වැඩි නිසා, දෑකපු සතා ඉන්නවා වගේ. අනිත් කණ්ණාඩියට එබෙනකොට ඔන්න ඒකෙන් කෙනෙක් පෙනෙනවා. අහකට යනකොට ම ඒකෙන් නිරෝධය සාක්ෂාත් වෙන්නේ නෑ. එතකොට මොකද වෙන්නේ? භවය හැඳෙනවා. කණ්ණාඩි දහයකට එබුණොත්, පැත්තකට ගියොත් දෑකපු දහ දෙනාම

ඉන්නවා වගේ එයාට තේරෙයි. දැන් හිතෙන් සිහි කරන්න දහ දෙනෙක් ඉන්නවා. බැරිවෙලා හරි කුමන හෝ කණ්ණාඩියක් සිහිකරලා ඒ පැත්තට එබුණොත් මොකද වෙන්නේ? ආයෙන් එයාට පෙනෙනවා. ඇසින් බැලුවත් දහ දෙනාම ඉන්නවා, සිහින් සිතුවත් දහ දෙනාම ඉන්නවා. දැන් මනෝමයෙන් අතන කෙනාට වඩා අනිකා හොඳයි. අනෙකාට වඩා අනෙකා නරකයි. අනෙකා ලස්සනයි. අනෙකාගේ හොම්බ දිගයි කිය කියා දැන් අරමුණු දහයක් එක්ක හොඳට ජීවත් වෙන්න පුළුවන් මනෝමයෙන්.

හටගෙන නිරෝධ වෙච්ච දේ නිරෝධය සාක්ෂාත් නොවී ඇති බවට මනස තුළ ඒ දැකපු ඇස, රූපය රැස්වෙලා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකයක් හදගත්ත එකට කිව්වා, ඒ දහ දෙනෙක්ව මනෝමයෙන් ඇසුරු කර කර ඉන්න මානසික මට්ටමට කිව්වා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය කියලා. දැන් ඒකේ තමයි මෙයාට දුක් ටික තියෙන්නේ.

ඒ දුකට හේතුව මොකද්ද?

- කණ්ණාඩියට වැටුණු වෙලාවේ එතන රූපය ඇත්ත කරගෙන ඇත්තටම කෙනෙක් ඉන්නවා කියලා තණ්හාවෙන් ඒ අරමුණේ වාසය කළ එකේ දෝෂය තමයි අහකට යනකොට ඒ අරමුණ ඇති බවට රැස්වෙච්ච ගතිය.

නමුත් සැබෑවටම හටගත්ත ඇස, රූපය නිරුද්ධ වෙලා. දැන් මේ ඇස, රූපය ඇති බවට, කණ්ණාඩියේ කෙනෙක් ඇති බවට එයාට තේරෙන්නේ තමන්ගේ අවිද්‍යා, තණ්හා දෝෂය නිසා නිර්මාණය වෙච්ච එකක්. කණ්ණාඩියට වැටුණු ඡායා දහයම ඇති බවට හම්බවෙනවා කියන තැන හවය, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය. එතකොට නිරෝධය පෙනෙන්නේ නෑ. නිවන පෙනෙන්නේ නෑ. හවය තියෙන කොට, ලෝකය කියන තැනට නිරෝධය පෙනෙනවා ද? නිවන පෙනෙනවා ද? නෑ. බැරිවෙලා හරි හටගත්ත දේ නිරුද්ධයි කියලා නිරෝධයට නුවණ තිබුණොත්

ඇති බවට නිමිති දහයක් පරිහරණය කරන්න හම්බවෙනවා ද? නෑ. නිරෝධය තිබුණොත් ලෝකය හම්බවෙන්නේ නෑ.

ඒ වගේ, පින්වතුන් දන්නවා ද ඔබ ඇසින් සතර මහාධාතුව දිනා බලනකොට වර්ණ සටහනක් හදලා, ඊට අනුව චක්ඛු විඤ්ඤාණය ඉපදිලා, ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයෙන් ස්කන්ධ ටිකක් උපදිනවා. කණ්ණාඩියට එබුනා වගේ සතර මහාධාතුවට එබීම නිසාම මෙහෙම නිමිත්තක් පහළ වුණා කියලා අපි දන්නේ නෑ. අපි අහකට යනකොටම කණ්ණාඩියේ ඡායාව ඉතුරු නැතුවම නැතිවෙනවා වගේ මේ පෙනෙන සිද්ධාන්තය ඇස, රූපය, චක්ඛු විඤ්ඤාණය මේ ඔක්කෝම නිරුද්ධ වෙනවා. ඒ ටිකේ නිරෝධය අපට හසුවෙන්නේ නැතිවුණහම ඒ කෙනා ඉන්නවා වගේ. ඒ දෑකපු කෙනා ඉන්නවා වගේ. නිමිත්ත ඇති බවට හම්බවෙනවා.

ඊට පස්සේ ඊගාව තැනට, සතර මහා ධාතුවට ඇස් යොමුකරන කොට ඔන්න එතනත් නිමිත්තක් හැදිලා තියෙයි. දෑත් ඉස්සෙල්ලා ඇස, රූපය, චක්ඛු විඤ්ඤාණය, ඒ ස්පර්ශයෙන් උපන්න වේදනා, ඒ රූප සඤ්ඤා සම්පූර්ණ නිරුද්ධ යි. දෑත් වෙන සඤ්ඤාවක්. දෑත් මේ ස්පර්ශයෙන් හටගන්න ටික ඒ ස්පර්ශය නිරුද්ධ වෙනකොට ම නිරුද්ධ වෙනවා. ඒක පෙනෙන්නේ නෑ. ඔය වගේ දහ පොලක් අපි බැලුවොත් පැත්තකට යනකොට තමන් බලපු දහ දෙනාම වට පිටාවේ ඉන්නවා වගේ අපට තේරෙයි. මේ දහ දෙනාම ඉන්නවා වගේ තේරෙන තැනට තමයි පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය කියන්නේ. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය කියන්නේ. ඔය පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය හැදුණේ අරමුණක් අරමුණක් ගානේ ඉපිද නිරුද්ධ වෙන තැනක නිරෝධය සාක්ෂාත් නො වුණකම නිසා යි. තණ්හාවෙන් ඒ අරමුණ ඇසුරු කළ එකේ දෝෂයට යි.

අපි එහෙම දහ දෙනෙක් ඉන්නවා කියලා හිතද්දින් තේරෙද්දින්, 'හා..... ඉන්නවද නැද්ද' කියලා බලන්න හරි අර රූප වලින් ආපසු ඇස සතර මහා ධාතුව තියෙන පැත්තට යොමු කළොත්, කණ්ණාඩියට එබුනහම ආපසු හැදෙනවා නේ. නැවත අර දහ දෙනාම ඇසින් බලන්න පුළුවන්. ඔබ පැත්තකට ගිහිල්ලා හිතින්

හිතුවත් ඔබට දහ දෙනාම ඉඳියි. ඇසින් බැලුවත් දහ දෙනාම ඉඳියි. ඔබට හිතීන් හිතුවත්, ඇසින් බැලුවත් දහ දෙනෙක් ම ඉන්නවා කියලා ඇසුරුකරන්න පුළුවන් හම්බවෙන තැනට කියනවා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය කියලා. ඕක හැදුණේ පෙර කර්මයකින් නෙවෙයි. දැන් වර්තමාන ඔබේ තණ්හාව නිසා යි. අවිද්‍යා තණ්හා කියන දෝෂයට යි. නිරෝධය සාක්ෂාත් නො කළ දෝෂයට ඔබ නිවන දැක්කේ නෑ.

මොකද්ද නිවන කිව්වේ? ඇස නිරුද්ධ වෙනවා, රූපය නිරුද්ධ වෙනවා, වක්ඛු විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වෙනවා, වක්ඛු සම්පස්සය නිරුද්ධ වෙනවා. කණ, ශබ්දය, සෝත විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වෙනවා. නාසය, ගන්ධය, ඝාණ විඤ්ඤාණය මේ ස්කන්ධ ටික, ආයතන දෙළහ, ධාතු අටලොසම හටගෙන නිරුද්ධ වෙද්දි, ඒ ටිකට තණ්හාව නිසා හැවත ඇති බවට ඔසවාගත්ත රූපය හදුගන්නවා. අර දහ පොලම අපි දැනගත්තත් නැතත් නිරුද්ධ වෙනවා. කුරුල්ලා දැනගත්තත් නැතත් ඒ අරමුණ නිරුද්ධ වෙනවා වගේ, අපි ඇසින් දැකපු හැම රූපයක්මත්, රූපය පෙනුන ඇසත්, හැම ශබ්දයක්මත්, ශබ්දය අහපු කණත් නිරුද්ධ වෙලා.

නමුත් නිරුද්ධ වෙච්ච දේ තණ්හාව නිසා ඇති බවට රැස්වුණහම ආයුහනා සංඛාරා - සංස්කාරයේ ස්වභාවය රැස්වෙනවා. දැන් මේ කර්ම සකස්කරගෙන පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් හදුගෙන මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය ඇතුලේ සිහිකරන්න ඔබට නැදැයෝ කොච්චර ඉඳියි ද? දරුවෝ, දෙමව්පියෝ, සහෝදරයෝ ඉන්නවා. ගෙවල් දෙරවල්, යානවාහන, ඉඩකඩම් මිලමුදල් තියෙයි. ඔබට ජරා, මරණ දුක් විඳින්න පුළුවන් ඕනේ තරම් හේතු තියෙයි. ඔය පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය රැස්වුණේ නිරෝධය සාක්ෂාත් නො කළ හේතුව නිසා යි.

1. බුදුහාමුදුරුවෝ ලෝකයේ පහළවෙලා අද වගේ දවසක ලෝකයට දේශනා කළේ දුක්බේ ඤාණං කියලා හොඳට දැනගන්න, මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයා දුක්ඛා. මේ වගේ

පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් හැදෑරෙන්නා පින්වතුන්ට දුකෙන් බේරෙන්න බැහැ ම යි.

2. දුකට හේතුව තණ්හාව - මොකද්ද? ඇසට රූප පෙනෙන කොට, කණට ශබ්ද ඇහෙන කොට ඕකේ රස විඳගැනීම අනුව බලන්න එපා කියලා කියන්නේ වෙන දෝෂයක් නිසා නෙවෙයි, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් හැදෙනවා. හටගෙන නිරුද්ධ වෙනවා කියලා පෙනෙන්නේ නැතුව ඒක ඇති බවට තමන් තුළ රැඳෙනවා.
3. තණ්හාව නැතිවුණොත් ඇස, රූප, චක්ඛු විඤ්ඤාණයෙන් රස විඳගැනීම අනුව ඔබ නො බැලුවොත්, නො බලන තැනට මනස ගත්තොත් දෑකපු දේ, අහපු දේ, දූනෙන දේ ඇති බවට තමන් තුළ රැස්වෙන්නේ නෑ. ආයතන ටික රැස්වෙන්නේ නෑ. උපවය වෙන්නේ නෑ.
4. එහෙම වුණොත් 'යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං, සක්ඛං තං නිරොධ ධම්මං, චිරජං චීනමලං ධම්මවක්ඛුං උදපාදි'. හටගත්ත හැමදෙයක්ම නිරුද්ධ වෙනවා කියලා දකින කෙලෙස් මල නැති, කෙලෙස් රජස් නැති දහම් ඇස ඔබට පහළ වෙනවා. ඒකට කියනවා නිවන කියලා.

අද පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය දුක්ඛා කියන කොට පින්වතුන්ට තේරෙන්න ඕනේ මේ භවය මගේ ම වරදට, මගේ ම තණ්හාවට ආයතන ටිකේ රසවිඳගැනීම අනුව ප්‍රමාදීව බලපු දෝෂයට රැස්වෙව්ව එකක් මේක. තමන්ට මෙහෙම ඉඳලා දරුවා සිහිකරන්න පුළුවන්, ගෙදර සිහිකරන්න පුළුවන්, රත්තරන්, රිදී, කාර්, පොල්වත්ත, තේවත්ත සිහිකරන්න පුළුවන් වෙනකොටම දකින්න පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය. හැබැයි ඔය නිමිති ටික ගෙනත් දෙන්න හේතුවෙව්ව ස්කන්ධයෝ නිරුද්ධ වෙලා බොහෝ කල්. ඒ නිරෝධය පෙනෙන්නේ නෑ. භවයේ ඉන්න කෙනාට නිවන පෙනෙන්නේ නෑ. මේ ලෝකයාට නිවන පෙනෙන්නේ නෑ. මේ ලෝකයෙන් මිදිලා යන්න තියෙන්නේ එකම එක දෙරටුවක් විතරයි. ඔන්න ඔතනින් විතරමයි යන්න තියෙන්නේ. මේ පඤ්ච

උපාදන්ස්කන්ධ ලෝකයෙන් මිදෙන්න, පඤ්ච උපාදන්ස්කන්ධ දුකෙන් මිදෙන්න එකම එක දෙරටුවයි තියෙන්නේ.

නමුත් දැන් අපට හිතෙන්නේ එහෙම නැතිවෙන්නේ කොහොමද? සතර මහා ධාතුව හරි තියෙනවා නේ කියලා හිතෙයි. අපි නිකමට ගත්තොත් ටී.වී එකක් බලන්න. ටී.වී එකේ අපි විත්‍ර පටියක් බැලුවොත් ඒකේ අපට සාමාන්‍යයෙන් එදිනෙදා ජීවත්වෙන ලෝකයේ මවාගන්න වර්ත ටිකක් එක්ක නේ අපි ඉන්නේ. ඒ කියන්නේ කතාවක් යන්නේ. ඔන්න ළමයෙක් ඉන්නවා. ඒ ළමයා දුක් විඳිනවා. දුක් විඳලා බොහෝම අමාරුවෙන් ජීවත්වෙලා, ඇති දැඩිවෙලා පොහොසතෙක් වෙලා කියලා මොකක් හරි කතාවක්. දැන් බලන්න ඉස්සෙල්ලා දර්ශන රාමුව, ඇසට අපට රූපයක් පෙනුනා නම්, ඒ රූපය දකින හිතක් උපන්නා නම්, ඊශාව දර්ශන රාමුව දකින කොට ඉස්සෙල්ලා රූපය තියෙනවා ද? එහෙනම් සතර මහා ධාතුවක් තියෙයි කියලා හිතෙනවා ද? ඒ දැකපු රූපය ඉතුරු නැතුවම නිරුද්ධවෙලා නැද්ද? අර ටී.වී. එකේ විදුරුව ඇතුළේ, වයර් කැලි ඇතුළේ, ප්‍රාන්සිස්ටර්, කන්ඩෙන්සර් ඇතුළේ එහෙම රූපය රැඳිලා තියෙනවා ද? දැකපු දේ ඉතුරු නැතුවම නැතිවෙලා නැද්ද ඊශාව දර්ශන රාමුව එනකොට? අන්තිම තත්පරයේ දකින දර්ශන රාමුව එනකොට පැය එකහමාරක් බලපු විත්‍ර පටියේ අනිත් දර්ශන එකක්වත් තිබුණා ද? නමුත් ඔබ මනෝමයෙන් බලලා නැද්ද ඔක්කෝම එකතු කරලා විත්‍ර කතාවක්. ඔබ දුක් විඳලා නැද්ද? ඔබ දුක් විඳලා තියෙන්නේ පඤ්ච උපාදන්ස්කන්ධ ලෝකයේ. ඒ කතාව තියෙන්නේ භවය තුළ. දුක් විඳින්නා ඉන්නවා. දුක් විඳින්න කෙනා ඉන්නවා. නමුත් ඔබට එතන එතන නිරුද්ධ වුණානම් කතාවක් හම්බවෙයි ද? කතාව බලන්න හම්බවෙන්නේත් නෑ.

ඒ වගේ පින්වතුන් හිතන්න එපා දැකපු අරමුණ ඉතුරු නැතුව නැතිවුණා කිව්වට සතර මහා ධාතුවත් තියෙනවා කියලා. හරි, අපි ඕකට මෙහෙම අදහසක් ගනිමු. පින්වතුන්ට සිහිවුණොත් සිහිවෙන්නේ, පින්වතුන්ට සැපයූ විඳින්න ටී.වී. එක වටින්නේ

ඒකෙන් රූප පෙනෙනවා නම් විතරයි නේද? රූප නො පෙනෙනවා නම් ටී.වී. එක වටිනවා ද? කණ්ණාඩිය වටින් නේ කණ්ණාඩියේ රූප පෙනෙනවා නම් විතරයි නේද? රූප නැති නිකම් කණ්ණාඩියක් සිහිවෙනවා ද පින්වතුන්ට? රූප නැති නිකම් ටී.වී. එකක් සිහිකරලා යනවා ද බලන්න? මේ අරමුණ පෙනෙන පඨවි ධාතුව හිතන්න ටී.වී. එකේ ස්ක්‍රීන් එක වගේ කියලා. සතර මහා ධාතුව, මේ කණ්ණාඩිය වගේ කියලා. ඔබ සතර මහා ධාතුව දිහාවටයි ඇස් යොමුකරන්නේ. කණ්ණාඩියටයි ඔබ ඇස් යොමුකරන්නේ, එතකොට රූපයක් පෙනෙයි. ඔබට පෙනෙන රූපය ඉතුරු නැතුව නැතිවෙනවා. රූපයක් මතුකරන්න පුළුවන් කණ්ණාඩිය තියෙයි, තිබුණා කියලා අපට ඡන්දරාගයක් ඇතිවෙනවා ද? ඒ ගැන නිමිතිවත් අපට හිටින්නේ නෑ. සතර මහාධාතුව තියෙන තැනට ඔබ මෙහෙම ඇස යොමුකරයි. එතකොට ඔබට රූපයක් පෙනෙයි. කණ්ණාඩියට එබුනා වගේ දැන් ඔබට පෙනෙන මේ රූපය එහෙමම නිරුද්ධ වෙයි. ආපසු රූපයක් පෙනුනොත් බලන්න පුළුවන් සතර මහා ධාතුව තියෙයි නමුත් ඒකේ අපට නිමිති නෑ. රූප පෙනෙන්නේ නැති ටී.වී. එකෙන් වැඩක් තියෙයි ද? ඔබට රූප නැති සතර මහා ධාතුවෙන් වැඩක් නෑ. ඒකට තණ්හාව බැසගන්නේ නෑ. සතර මහා ධාතුව පරිහරණය කරනවා තණ්හාව ඇතිවෙන රූප ටික නිරුද්ධ කරලා. ඒකට කියනවා සෝපදිසේස නිබ්බාන කියලා. ස්කන්ධ පරිහරණය කරනවා නමුත් එතන තණ්හාව ඇතිවෙන්න තියෙන, ටී.වී එකට අපි තණ්හා කළේ ඒකෙන් රූප ලැබෙන නිසා මිසක, රූපයම ඉලක්ක වෙලා මිසක ඒ තණ්හාවට, ඒ රූපය බලන්න පුළුවන්කම තියෙන නිසා, රූපය ලැබෙන නිසා අපට ටී.වී. එක වටිනවා මිසක, වටිනවා වුණා මිසක, කැමති වුණා මිසක ඒ වස්තුවට කැමති වෙන්නත් අපට ඉඩක් වුණේ මොකද්ද? ඒ ස්ක්‍රීන් එක මත පතිත වෙන රූප වලට තියෙන බැඳීම නේද? ඒ රූප ටිකේ තණ්හාව නැතිවුණොත් යකඩ කැලි, වයර් කැලි ටිකට අපි තණ්හා කරනවා ද? නෑ. අපි ඒ ගැන හිතන්නෙවත් නැතිවෙයි.

ඒ වගේ ඔබට තණ්හාවෙන් බැඳිලා තියෙන්නේ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටිකේ නෙවෙයි. මේ පෙනෙන අරමුණයි ඔබට රැස්වෙන්නේ. පෙනෙන අරමුණ ඉතුරු නැතුව නිරුද්ධ වුණොත්, කණ්ණාඩියට වැටෙන එක ඉතුරු නැතුව නිරුද්ධ වුණොත් ඔබට ඇති බවට හොයාගෙන ආපසු කණ්ණාඩිය ගාවට යන්න බෑ. යන්නේ නෑ. අවශ්‍ය නෑ. රූප වැටෙන්නේ නැත්නම් එලක් තියෙනවා ද? ටී.වී. එකේ රූප පෙනෙන්නේ නැත්නම් ටී.වී. දන්න එතනට යනවා ද? නෑ. ඒ වගේ ඔබට පෙනුන හැම රූපයක්ම නිරුද්ධ වෙලා නම් පුතා ඉන්නවා, දුව ඉන්නවා, ගෙදර යනවා, පොල් වත්තට යනවා කියලා ආපසු සතර මහා ධාතුව තියෙන තැනට ඔබව ඇදගෙන යන්න තියෙන නිමිති ඔය. ඒවා නෑ. මම කියන එක තේරෙනවාද?

එතකොට පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය කියන කොට අවිද්‍යාවෙන් වැහිලා තණ්හාවෙන් බැඳුණ දෝෂයට හැදුණු දෙයක්. “අවිජ්ජානීවරණානං තණ්හාසංයොජනානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චෙව තුම්බාකඤ්ච”². අවිද්‍යාවෙන් වැහිලා, තණ්හාවෙන් බැඳිලා අරමුණ ඇසුරුකළහම, හටගෙන නිරුද්ධ වෙනවා ආහාර ප්‍රත්‍ය නිසා මේ ටික. ඒ ටික එහෙමම ඇති බවට ගත්තහම ඔන්න ඕකට කියනවා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය. ඔබ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකටයි උපාදනය වෙන්නේ. ඒ හටගෙන නිරුද්ධ වෙච්ච දේ අවිද්‍යා තණ්හාවෙන් හිතට අරගෙන ඒ තුළ ඒ හිතේ තියන නිමිත්තට, ඒ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදන වශයෙන් හැසිරෙනවා. ආ.....මේක වටිනවා නේද, රත්තරන් නේද, රිදී නේද කියලා දෑත් ඔබ ඔසවලා අරගෙන. බනිස් කෑමේ තරඟ වලට ගිහිල්ලා තියෙනවා ද කවුරුත්? අත් දෙක බැඳලා බනිස් ගෙඩිය දුන්නහම පහසුවෙන් කෑ හැකි ද? බෑ. ගලවලා අතට දුන්නොත්? කෑව හැකියි. ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටිකේ ඕනෑවට වඩා තණ්හාවෙන් හැසිරෙන්න බෑ. ක්ෂණිකව නැතිවෙනවා. ඒක උදුරලා තමන් ළඟට උපාදන වශයෙන් ගත්තහම, දෑත් ඕනේ තරම්

² අනමතග්ග සංයුත්තය < නිදානවග්ගපාළි < සංයුත්ත නිකාය

හැසිරෙන්න පුළුවන් මනෝමයෙන්ම. දෑකපු දේ හටගෙන නිරුද්ධ වෙනවා. ඒ බව නො දැක ඔබ නැවත සිහිකරලා ගන්නවා. ඔන්න පඤ්ච උපාදානස්කන්ධය අරගෙන උපාදාන වශයෙන් හැසිරෙනවා.

අත්තවාද උපාදානය - පුද්ගලයෙක්, සත්ත්වයෙක්, දරුවෙක් කියලා. අනේ දරුවා සනීපෙන් ද දන්නේ නෑ. ලෙඩවෙලා ද දන්නේ නෑ. දැන් මේ මනස තුළ තියන නිමිත්තට උපාදාන වශයෙන් හැසිරෙනවා.

කාම උපාදානය - හටගෙන නිරුද්ධ වෙච්ච දේ ආ...ඒක රත්තරන්. දෑකපු දේ සිහිකරලා අරගෙන. දැන් පෙනුන ආයතන ටික නිරුද්ධත් වෙලා. ආ...ඒක රත්තරන්, රිදී, මුතු, මැණික් මෙච්චර වටිනවා නේද දැන් මනෝමයෙන් මේකේ වටිනාකම තීරණය කරනවා.

දිට්ඨි උපාදානය - හටගෙන නිරුද්ධ වෙන ආයතන ටික අවිද්‍යාවෙන් ඔසවලා අරගෙන - අනේ ඉතින් මේ සත්ත්වයා සසර කොහේ ඉඳන් ද ආවේ? කොහාට ද යන්නේ? දිට්ඨි වශයෙන් හැසිරෙනවා.

පඤ්ච උපාදානස්කන්ධයකට උපාදානවෙලා. පඤ්ච උපාදානස්කන්ධයකට උපාදාන වෙනකොට තියන දෝෂය තමයි භවය හැඳෙනවා. ඒ කියන්නේ ඔබ පඤ්ච උපාදානස්කන්ධයක් මනෝමයෙන් සිහිකරලා අරගෙන ඒකට උපාදාන වශයෙන් හැසිරෙන කොට ඔබට තේරෙන්නේ නෑ මේ මනෝමයෙන් කරන ගණුදෙණුවක් නේද කියලා, ඇත්තටම දෑකපු ඇස තියනවා වගේ, සිහිකරන කෙනා බාහිර ඉන්නවා වගේ, සිහිකරන වස්තුව බාහිර තියෙනවා වගේ, ඔබට බාහිර ඇති දෙයක්මයි කියලා පෙන්නන ගතියක් නිර්මාණය වෙලා තියෙයි. ඒක තමයි භවය කියන්නේ. භව පච්චයා ජාති. වත්ත තියන නිසා බලන්න යනවා. දෑකපු කණ්ණාඩියේ ඡායාව ඉපිද නිරුද්ධත් වෙලා. පැත්තකට ගිහිල්ලා සිහිකරන කොට හටගෙන නිරුද්ධ වෙච්ච දේ අවිද්‍යාවෙන් මම ඔසවලා අරගෙන නේද කියලා දන්නේ නැත්නම් පඤ්ච

උපාදනස්කන්ධය කියන එක දන්නේ නෑ. ඒ නිමිත්තේ මම දැකපු කෙනාගේ තටු ලස්සනයි, හොටේ ලස්සනයි දන් නිමිත්ත තුළ හැසිරෙනවා කියන්නකො, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදනයි. එතකොට භවය. එයාට තේරෙන්නේම දැකපු කෙනා ගැනමයි හිතන්නේ කියලා කණ්ණාඩිය පැත්තටම හිත නැඹුරුවෙනවා. ඒ නිසාම බලන්න යනවා. නැවත කණ්ණාඩිය ළඟට යනවා. ආයෙත් සතර මහා ධාතුව. ආයෙත් හැඳෙනවා රූපය. ඕක තමයි චක්‍රය.

පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදන වශයෙන් හැසිරෙන එක අඩු වුණොත් භවය නැතිවෙනවා. භවය කියන්නේ බාහිර ඉන්න කෙනෙක්, තියන කෙනෙක් සිහිකරන්නේ කියලා බාහිරයට නැඹුරුවෙව්ව ගතිය නැතිවෙනවා. දන් ඔබ මොනවා හරි දෙයක් සිහිකරන්න ඔබේ මනස ඒ සිහිකරන සිද්ධාන්තය හසුනොවී බාහිර කෙනෙක් දෙයක් සිහිකරන්නේ කියන පැත්තට හැරීලා පවතිනවා නේද? අන්න ඒක තමයි භවය කියන්නේ. ඒ භවය හැදෑණේ කොහොමද? මනෝමයෙන් සිහිකරගත්ත එකට උපාදන වශයෙන් හැසුරුණකම නිසා යි.

පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදන වෙන්නේ කොහොමද? උපාදන වශයෙන් හැසිරෙන්නේ ඇයි? පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයත්, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයේ උදයත් වැයත් දන්නේ නැති නිසා. දරුවා කියලා සිහිවෙන කොටම මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් නේද, මේක ඇතිවුණේ ඇසට පෙනුන රූපයේ තණ්හා වශයෙන් ඇසුරුකළ නිසා මා තුළ හටගත්ත එකක් නේද මේ කියලා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයත්, ඒකේ ඇතිවීමත්, මම මෙහෙම සිහිකරද්දිත් ඒ දැකපු ඇස, රූපය දන් නිරුද්ධවෙලා නේද කියලා වැයටත් ඔබ බැලුවොත්, දරුවා කියලා හැසිරෙන්න තියන ඉඩ නෑ. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදන වශයෙන් හැසිරෙන්නෙ තියෙන ඉඩ නෑ.

බැරිවෙලා දරුවා කියලා සිහිකරන කොට මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් නේද, මේක හැදෑණේ මෙහෙම නේද කියලා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයත්, උදයත්, වැයත් අල්ලලා දෙන්න බැරිවුණොත් මොකද වෙන්නේ? ඒක ඇත්ත වෙනවා. දරුවා

වෙනවා. අනේ දරුවා තනියම ද දන්නේ නෑ, කෑව ද දන්නේ නෑ, ඉස්කෝලේ ගියා ද දන්නේ නෑ, අනතුරක් වෙයි ද දන්නේ නෑ. ඔන්න හිතනවා. හිතලා ප්‍රිය විප්පයෝග දුක්ඛයක් හෝ අප්‍රිය සම්පයෝග දුක්ඛයක් හෝ මොනවා හරි දුක් ගොඩකින් එකක් එයි. ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා, මරණමිපි දුක්ඛං කියලා කිව්වේ මේ දුක් එනවා නම් එන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකින්මයි කියලයි කියන්නේ. මේ එක පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක මේ ඔක්කෝම දුක් තියනවා කියලා එකක් නෙවෙයි කියන්නේ. ඔබට ජාති දුක එනවා නම් එන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකින් ම යි. ජරා දුක එනවා නම් එන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකින් ම යි. මරණ දුක එනවා නම් එන්නේ, මේ දුක් ටික එන්නේ, සංඛිත්තෙන පඤ්ච උපාදනක්ඛන්ධා දුක්ඛා. මේ දුක් ඔක්කෝම එන්නේ මොකකින් ද? පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකින් ම යි. ඔබ ආයතන ටිකේ රස විඳගැනීම අනුව නො බැලුවොත්, තණ්හාවෙන් වාසය නො කළොත් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා ද? නෑ. එහෙම වුණොත් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය රැස්නොවුණොත් ඔබට පෙනෙන්නේ නිවන. හටගත්ත දේ නිරුද්ධයි කියලා නිවනට හිත බැසගන්නවා. ජරා මරණ දුක් විඳින නිමිති ඉතුරු වෙන්නේ නෑ. මේ චතුරායාසී සත්‍යය කියලා කියන්නේ ඔන්න ඔය ටිකට යි.

ඇත්තටම මේ ලෝකයේ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටිකයි, පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයයි කියන ටික තේරෙන්නේ නැතිකම නිසා මේ නිවන වැහිලා තියෙන්නේ. අදින් පටන්ගන්නවා වස් කාලේ. මානික මාතෘ උපාසක අම්මා වගේ පුළුවන් නම් මෙන්න මේ ටික කරන්න. මේ වස් තුන් මාසේ පින්වතුන්ට පුළුවන් ඇත්තටම අධිගමයක් ලබන්න.

එක දෙයයි පින්වතුන් කරන්න ඕනේ - වෙනද වගේ අරමුණු සිහිවෙන කොට, අරමුණු උපදින කොට ඒකේ උපාදන වගයෙන් හැසිරෙන්නේ නැතුව, දරුවා කියලා සිහිවෙන කොටම දෑන් පින්වතුන් දන්නවා ක්ෂණිකව සිහිකරනවා මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක්. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් කියන කොට

පින්වතුන් ගාව අර්ථයක් තියෙන්න ඕනේ. මොකද්ද? තමන්ම උපද්දවාගත්ත එකක් දරුවා කියන එක. දෑන් දෑකපු ඇස, රූපය සකස් කරගෙන මේ තමන්ම හදගත්ත එකක්. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක්. ඒ එක්කම ඒක ඇතිවෙව්ව හැටි බලනවා - කනබොන ආහාරයෙන් හැදුණු රූපය ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු වෙලාවේ ඒ රූපයේ ප්‍රමාදීව වාසය කළ දෝෂය නිසා තණ්හාවෙන් ඇසුරු කළ දෝෂය නිසා නේද මේ දෑකපු දේ කියනවා කියන හැඟීම තියෙන්නේ. ආවේ. මම මෙහෙම සිහිකරන කොටත් දෑකපු දේ නිරුද්ධ වෙලා නේද කියලා බලනවා. ඔය සම්මා දිට්ඨිය.

ඔය සම්මා දිට්ඨියට කියනවා විචේක නිශ්‍රිත, විරාග නිශ්‍රිත, නිරෝධ නිශ්‍රිත, වොස්සග්ග පරිණාම කොට සම්මා දිට්ඨිය වඩනවා කියලා. විචේකය ඇසුරුවෙලා තියෙනවා. විරාගය ඇසුරුවෙලා තියෙනවා. නිරෝධය ඇසුරුවෙලා තියෙනවා. නිවනට නැඹුරුවෙලා තියෙනවා ඒ සම්මා දිට්ඨිය.

වෙනදා දරුවා කියලා සිහිකරන කොට කාම වශයෙන්, කෙලෙස් වශයෙන් ඇතිවෙන දූවිල්ල එන්නේ නැතිවෙන්න ඕනේ. රාගයෙන්වත්, ද්වේශයෙන්වත් ඒ අරමුණේ ඇලිලා නැතිවෙන්න ඕනේ. විචේකය තියෙන්නට ඕනේ. විරාගය තියෙන්නට ඕනේ. මෙහෙම සිහිකරද්දින් හටගත්ත දේ නිරෝධ වෙලා නේද කියලා නිරෝධය ඇසුරුවෙලා තියෙන්න ඕනේ. මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය මතු නූපදින ස්වභාවයට පත්කරන්න පුළුවන් මෙන්න මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයේ උපාදන වශයෙන් හැසිරෙන්නේ නැත්නම් කියලා නිරෝධයට, නිවනට නැඹුරු වූවක් කොට වඩන්න පුළුවන්. හිස් වූ තල් කඳක් වගේ කළා කියන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය නූපදින ස්වභාවයට පත් කරන්න පුළුවන් පින්වතුන්ට.

ඒ තත්වයට පත්වුණහම රහතත්වහන්සේලා කියනවා බීණා ජාති, ඉපදීම නතරවුණා. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයේ ඉපදීම නතර වුණා. ජරා මරණ දුකේ ඉපදීම නතර වුණා. කණ්ණාඩියක් ගාවට ගියොත්, කණ්ණාඩි සියයක් දහසක් තියලා තිබුණත් දහසටම

එබැවින් ඒවයේ නැතිවෙන බව ඔබ අමුතුවෙන් බැලිය යුතුද? නැතිවෙන බව ඔබට ඉබේම සාක්ෂාත් වෙනවා නේද? ඒ නැතිවෙන දේ ඇති බවට ඔබ තුළ රැඳෙනවා ද? ඉපදීමක් වෙනවා ද? නෑ. ඒ වගේ, මේ ඇසින් රූප දහස් ගණනක් බැලුවත් හටගත්ත හැමදෙයක්ම නිරුද්ධ වෙනවා කියන තැන ඔබ සාක්ෂාත් කරලා නම් තියෙන්නේ, දෑකපු හැමදෙයක්ම තියෙනවා කියලා දූනෙන මේ ගතියේ ඉපදීම ඔබ නතර කරලා තියෙන්නේ. ජරාමරණ දුක් ඉපදීම නතර කරලා තියෙන්නේ. දුක්බේ ඤාණං කියන කොට පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයා දුක්ඛා, ක්ෂණිකව එන්නට ඕනේ දකින අහන දේවල් ඇති බවට හම්බවෙන මෙන් මේ මානසික මට්ටම තුළයි ජරාමරණ දුක් ආවා නම් ආවේ, එනවා නම් එන්නේ කියන නුවණ එයි ඔබට.

ඊට පස්සේ ඒ දුක මම උපදවාගෙනයි විඳලා තියෙන්නේ. ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටිකට තණ්හාවෙන් ඇසුරුකරලා මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය හදගෙන තියෙන්නේ කියලත් දන්නවා. පෙනෙන ඇහෙන අරමුණු ටිකේ තණ්හාව නො යෙදෙන තැනට හිත ගත්තොත්, නුවණ ගත්තොත් මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයේ ඉපදීමක් වෙන්නේ නෑ. ජරාමරණ දුක් ඉපදීමක් වෙන්නේ නෑ. මේ ගොට්ටක් හැඳෙන්නේ නෑ. හවයක් හැඳෙන්නේ නෑ. හව නිරෝධ වෙනවා කියලා තමන් දන්නවා.

එයාට දුක්බේ ඤාණං තියෙයි. දුක්ඛ සමුදයෙ ඤාණං තියෙයි. දුක්ඛ නිරෝධයෙ ඤාණං තියෙයි, දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණි පටිපදා ඤාණං තියෙයි. මොකද්ද? එහෙනම් මම හටගත්ත හැමදෙයක්ම ඉතුරු නැතුව නිරුද්ධ වෙනවා කියලා දකින තැනට යා යුතුයි කියන දෑත්ම එයාට තියෙයි. ඒක තමයි සම්මා දිට්ඨිය. දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණි පටිපදාව. ස්පර්ශ ආයතන හයේ අතීත ආයතන ටික නිරුද්ධයි. අනාගත ආයතන ඉපදිලා නෑ. වර්තමාන හැම ආයතනයක්ම හටගෙන නැතිවෙනවා කියන සිද්ධියක් වෙනවා. ඒක ගන්න නෙවෙයි තියෙන්නේ. වෙන සිද්ධිය නුවණට දර්ශනය වෙන තැනට ගෙනියනවා. යථාභූත ඤාණ දර්ශනය. යථාභූත -

යම් සේ පවතී ද එසේම ඥාණ දර්ශනයෙන් නුවණට පෙනෙනවා. ඒක තමයි එයාගේ සම්මා දිට්ඨිය.

ඒ නිසා දැන් අද සිල් සමාදන් වුණා. සීලයක පිහිටලා සමට කමටහනකින් ටික ටික හරි හිත වඩන්න. හිත වඩ වඩා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයේ උදය වැය බලන්න. පැත්තකට වෙලා ඉන්න කොට වෙනද වගේ මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකයෙහි හිත හැසිරෙන්නේ. තමන් තුළ ලෝකය හදගෙන, හැසිරෙන ක්ෂේත්‍රය, භවය හදගෙන තියෙන්නේ මෙයා. කුඹි, වේයෝ, මී මැස්සෝ වගේ අය ගිහිල්ලා කැම ගබඩා කරලා තියාගෙන වහිනකොට කන්න පුළුවන්. ඒ වගේ හොඳට සැප දුක් විඳින්න පුළුවන් අරමුණු ටික ලෝකයේ ගබඩා කරගෙන අපි ඉන්නේ. දැන් පැත්තකට වෙලා වෙනදට කරන්නේ රැස්කරගත්ත දේවල් හොඳට තලු මර මරා ඉන්න එක. දරුවා සිහිකරනවා ඔන්න හිතනවා අතහරිනවා. ගෙදර සිහිකරනවා ඒකේ සැප දුක් විඳිනවා අතහරිනවා. අම්මා, තාත්තා, අයියා, අක්කා කිය කියා සිහිකර කර සැප දුක් විඳි විඳි අතහරින එක තමයි, ජරාමරණ දුක්ම විඳි විඳි, උක්ගහක් කටේ දලා හප හපා ඉන්නවා වගේ හැමවෙලේම කළේ. ඔය තුළ පින්වතුන්ගේ මනස පැවතුනේම බුදුහාමුදුවෝ දේශනා කළ කුමන හෝ දුකක් එක්ක පැටලිලා. ඔබේ ක්ෂේත්‍රයම අද දවසේ දුකේ හැසිරීමක් තියෙන්නේ.

දැන් දුකෙන් මිඳෙන්න අපි දන්නවා. මොකද්ද? ඔබ දන්නවා සිහිකරන කොට මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් නේද, මේක ඇතිවුණේ මෙහෙම නේද, නැතිවෙන්නේ මෙහෙම නේද කියලා පෙන්නන්න බැරිවුණොත්, උපාදන වශයෙන් හැසිරෙනවා. උපාදන වශයෙන් හැසිරෙනවා කියන්නේ ඇත්තම කරගෙන තලු මරනවා. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය සජ්චි යි. ඒක මනෝමය සිද්ධියක් කියලා පෙන්නන්නේ නෑ කෙලෙස් වලට, ඇත්තම කරලායි පෙන්නන්නේ. දරුවා මැරුණා කියලා කණට ගබ්දයක් ඇහෙන්නේ. ටික ගාලා සිහිකරගන්නවා නිමිත්ත. අනේ... දරුවා මැරිලා නේද කියලා අඬනවා පින්වතුන්. ඇයි ඒ? ඔබ දරුවා මළ දුකට අඬනවා සංස්කාර රැස්කරගෙන ඉන්න නිසා. මී වදය

බැඳිලා තියෙන්නේ. කන්න විතරයි තියෙන්නේ. නමුත් දරුවා මැරුණා කියන පණිවිඩය එනකොටත් හටගත්ත දේ නිරුද්ධ වෙනවා කියන තැනක ඔබ හිටියොත් ඒ ශබ්දය ඇතිවෙලා නැතිවෙයි. ඔබේ මනස තුළ දරුවෙක් සිහිවෙන්නේ නැතිවෙයි. දරුවෙක් ඉපදිලා ඒක ඇත්ත කරගෙන හැසිරෙන ගතිය නතරවෙලා නම් ජරාමරණ දුකක් එනවා ද ඔබට? එන්න ඉඩ නෑ.

ඒ නිසා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකට උපාදන වශයෙන් හැසිරෙනවා කියන එක අපි ජීවිතයෙන් කොහොමද තේරුම් ගන්නේ? දැන් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකට උපාදන වෙලයි මම ඉන්නේ කියලා තමන් තේරුම්ගන්නේ කොහොමද?

- පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකට උපාදනවයි ඉන්නේ කියන එක හඳුනාගන්න කෙටි දෙයයි තියෙන්නේ. තමන්ම සිහිකරගත්ත දේට තමන් සිහිකරගත්ත බව නො පෙනී ඇත්තම වුණා නම් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදනවයි ඉන්නේ. උපාදන වුණොත් ඒකේ ප්‍රතිඵලය ලැබිලා ඇති; මම මේ හිතන්නේ බාහිර තියෙන දෙයක් ගැනමයි, ඉන්න කෙනෙක් ගැනමයි කියන තැනකින් තමන්ට දැනිලා ඇති. මනෝමය සිද්ධියක් මනසින් සිහිකරන වැඩක් කියලා පෙනෙන්නේ නැතිවෙයි.

ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරක් - 'මම' කියන එකත් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක සිද්ධාන්තයක් මිසක 'මම' කියන තැනක් පණවන්න තැනක් නැතිවෙයි. ඇස නැත්නම්, රූපය නැත්නම්, කණ නැත්නම්, ශබ්දය නැත්නම්, නාසය නැත්නම්, ගන්ධය නැත්නම්, දිව නැත්නම්, රස නැත්නම්, කය නැත්නම්, ඵොට්ඨබ්බිය නැත්නම් වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ නැත්නම් 'මම' පනවන්නේ කොතනින් ද? අද මේ ප්‍රශ්නය තියෙන්නේ මේ 'මම' පනවන්නෙන් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකින්. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයේ ඉපදීම නතර වෙනකොට ඒ තමයි පුද්ගලභාවයේ නූපදීම, සත්ත්වභාවයේ නූපදීම. ජරාමරණ දුකේ නූපදීම.

ඔබට ඇස ඇති බවට, රූපය ඇති බවට, අතපය ඇති බවට දූනෙන මේ ශරීරයේ මේවා ඇති බවට දූනෙනවා කියන්නෙන් පසුව උපාදානස්කන්ධයක්. ඒක ද මනෝමයෙන් කරලා තියෙන්නේ. දූකපු දේ හටගෙන නිරුද්ධ වෙද්දි, නිරුද්ධවෙන බව නො දූන ඇති බවට සිහිකරගත්තහම අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා. ඊට පස්සේ කරන දේ සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං කියන්නේ හිනින් දූකපු අහපු දේවල් සිහිකර කරමින් මේ කයේ හැසිරෙනවා විඤ්ඤාණය. ඒ නිසා මේ කයට කියනවා 'ඔක' කියලා. රූපය සිහිකර කර මේ කයේ හැසිරෙන එකට කියනවා 'ඔකසාරී' කියලා. හරියට කැමරාවක් බඩ ඇතුලට යැව්වහම තියන දේවල් පෙනෙනවා වගේ, ඔබේ විඤ්ඤාණය මේ කයට බැසගත්තහම මේ අතපය ඔක්කෝම ඇතු ව ඉන්නවා වගේ ඔබට දූනෙන්නේ. මේ පසුව උපාදානස්කන්ධය සම්පූර්ණ නැතිවුණොත් විඤ්ඤාණය මේ කයට බැසගන්නේ නෑ. එහෙම වුණොත් ඇස තියෙනවා, කණ තියෙනවා, නාසය, දිව, ශරීරය තියෙනවා, කකුල් අතපය තියෙනවා කියන හැඟීමක්වත් නෑ. ඒ මනස නිවනටම නැඹුරුවෙලා තියෙන්නේ. හටගත්ත හැමදෙයක්ම නිරුද්ධ වෙනවා කියලා නුවණ යි.

කණ්ණාඩිය ගාවට ගියොත් ඡායාව වැටෙනවා කියලා දන්නවා. ආපසු එනකොට නැතිවෙනවා කියලත් නුවණයි. මෙනෙහි කරන්න ඕනේ නෑ. ගිහින් බලලා එන්න පුළුවන් කිසිම සංයෝජනයක් ඉතුරු නැතුව. ඒ වගේ මේ ලෝකයේ ධාතු නානත්වය නිසා සඤ්ඤා නානත්වයක් පහළ වෙනවා. ස්පර්ශ නිරුද්ධ වෙනකොටම ඒ සඤ්ඤා නිරුද්ධ වෙනවා කියන ධර්ම ධාතුව සාක්ෂාත් වෙලා.

මෙතනදි නිරෝධය සාක්ෂාත් කරගන්නයි අපට තියෙන්නේ. සාක්ෂාත් කරනවා කියන්නේ තියෙන එකක්. වෙන එකක්. තියෙන දේ ජීවිතය සන්තක කරගන්න එකයි අපට තියෙන්නේ. මොකද්ද? ඇස නිරුද්ධ වෙනවා, රූපය නිරුද්ධ වෙනවා, චක්ඛු විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වෙනවා කියලා, චක්ඛු සම්පස්සයෙන්

උපන්න සියළු ධර්මයෝ හටගෙන නිරුද්ධ වෙනවා කියලා ධර්ම ධාතුවක් තියෙයි තථාගතයන් වහන්සේ ඇතිකල්හිත් නැතිකල්හිත් මේ ලෝකයේ. ලෝකයාට ඒක වැහිලා තියෙන්නේ. ඒ ටිකේ ප්‍රමාදීව වාසය කළ නිසා ඇති බවටම දැනෙනවා මිසක නිරුද්ධ වුණා කියන ධර්ම ධාතුව වැහිලා තියෙන්නේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝකයේ පහළ වෙලා මේ නිරෝධය මතු කරලා දෙනවා. පෙන්නනවා. ඔබ ගාව අද ඇස, රූපය, චක්ඛු විඤ්ඤාණය ඇති බවට තියෙන්නේ හටගෙන නිරුද්ධ වුණ ටිකට අවිද්‍යා, තණ්හා කියන කෙලෙස් ටිකෙන් වාසය කළ දෝෂයටයි කියලා පෙන්නනවා. ඔබ රැස්කරගත්ත, හදගත්ත ටිකටයි ඔබට දුක ගෙනත් දෙන්නේ මිසක පූර්ව කර්මයට හැදුණු විපාක ස්කන්ධ ටික නිසා නෙවෙයි කියනවා. පෙර අවිද්‍යා, කර්ම, තණ්හා කියන ටිකට හැදුණේ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටික විතරයි. ඒ ටිකේ ජරාමරණ දුකට ඉඩ නෑ. ඒ ටික සත්ත්වයෙක්ගේ පුද්ගලයෙක්ගේ නෙවෙයි. රූපය - කනබොන ආහාරයෙන්. වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා - ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයෙන්, විඤ්ඤාණය - නාමරූප ප්‍රත්‍යයෙන් කියලා ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් ඔය නාමරූප දෙක තියෙන්නේ. එතා නාමඤ්ච රූපඤ්ච, අසෙසං උපරුජ්ඣති³. ඒ නිවනේ මේ නාමරූප දෙක ඉතුරු නැතුවම නිරුද්ධ වෙනවා. වර්තමාන අභිනව හවයක් පටන්ගන්නවා අපි. මේ හටගෙන නිරුද්ධ වෙන ස්කන්ධ ටික හටගෙන නිරුද්ධ වෙනවා කියන එක නො දන්නාකමයි අවිද්‍යාව. අවිද්‍යාව නතරවෙන්නේ නිවනින් විතරයි. හටගෙන නිරුද්ධ වෙන බව දකින තැන සාක්ෂාත් වෙන තාක්ම අවිද්‍යාව තියෙයි. අවිද්‍යාව කියන්නේ හටගෙන නිරුද්ධ වෙන බව සාක්ෂාත් වෙලා නෑ. අවිද්‍යාව නැතිවුණොත් නිරෝධය පෙනෙනවා. හටගෙන නිරුද්ධ වෙන බව සාක්ෂාත් වෙනවා. හටගෙන නිරුද්ධ වෙන බව සාක්ෂාත් නො වෙන තාක්ම අවිද්‍යාව තියෙයි.

³ කෙවඩ්ඪ සුත්‍රය - සීලක්ඛන්ධවග්ගපාළි - දීඝ නිකාය

එතකොට හවයේ ආරම්භකයා, සසරේ ආරම්භකයා, සසරේ පටන්ගැන්ම අවිද්‍යාව යි. පුරාණ කථමයට හටගත්තේ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් මේ ස්කන්ධ ටික. ඒකේ පැලවීමේ හැකියාවක් තව නැ. රහතන්වහන්සේලා කියන්නේ හරියට එතන ඉන්න අය. කය කෙළවර කොට ඇති, දිවි කෙළවර කොට ඇති වේදනාවක් විඳිනවා. ඒ ටික ද හටගෙන නිරුද්ධ වෙනවා. ඒ තුළ ජරාමරණ දුක් විඳින්න රැස්වීමේ හැකියාවක් නැහැ. ඇති බවට පැවතීමේ හැකියාවක් නැහැ. නමුත් ඒ හටගෙන නිරුද්ධ වෙන ස්කන්ධ ටිකේ ඒ නිරෝධය සාක්ෂාත් වෙන තැනට මනස නො ගියා කියලා කියන්නේ අවිද්‍යාව. අවිද්‍යාවෙන් රසවිඳගැනීම් අනුව බලනවා.

එතකොට ඔය පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයේ ඇතිවීමට පෙන්නන තණ්හාව ගත්තහම, කාම තණ්හා, භව තණ්හා, විභව තණ්හා කියන තුන් තණ්හාව අයිති යි. ඒක පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය හැඳෙන්න තියෙයි මිසක පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය ඇතුලේ යෙදෙන තණ්හාව නෙවෙයි. ඒ කියන්නේ දරුවා කියලා සිහිකරනකොටත් ඔබට තණ්හාවක් ඇතිවෙනවා නේ, ඔය තණ්හාව පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදනයයි. කාම උපාදනය. රූප තණ්හාව කියලා ඒකට නම් කරන්නේ. නමුත් ඇසට පෙනෙන ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත රූපයට ඇත්ත නො දූන එතන යෙදෙන තණ්හාවට කියන්නේ භව තණ්හා කියලා. අවිද්‍යා, භව තණ්හා කියන්නේ කාම තණ්හා, භව තණ්හා, විභව තණ්හා කියන්නේ, අන්න ඒ තණ්හාව තමයි එතන තියෙන්නේ. මම මේ වැඩි දුනුමට මතක් කළේ. ඒ තණ්හාව නිසයි මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය හැඳෙන්නේ. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය කියන්නේ දූකපු සියල්ල එහෙමම ඇති බවට තියෙයි.

ඊට පස්සේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් නේද කියලා ඔබ හඳුනන්නෙත් නැත්නම් ඒක හදගත්ත එකක් නේද කියලාත් දන්නේ නැත්නම් ඔබට ඇත්තම වෙනවා. ඇත්තම වෙලා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදන වශයෙන් හැසිරෙනවා. පඤ්ච

උපාද්‍යාස්කන්ධයට උපාද්‍යා වශයෙන් හැසිරෙන කොට වෙන්වේ හවය නිර්මාණය වෙනවා. ඒ කියන්නේ ඇත්තටම මේ හැම දෙයක්ම තියෙනවා, තියෙන දේවල් මැද්දෙයි අපි ඉන්නේ වගේ තැනකින් ඔබට තේරෙයි. ඔබ ජරාමරණ, සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාසයන්ට උරුමකාරයෙක් වෙලා.

ඉතින් මට මතක් කරන්න තියෙන්නේ මේ පඤ්ච උපාද්‍යාස්කන්ධය ඉපදීම ස්වභාව කොට ඇති, ලෙඩවීම, මහළු බව, මරණය ස්වභාව කොට ඇති ධර්මයක් කියලා දැක්කොත් ඔබ පඤ්ච උපාද්‍යාස්කන්ධයක හැසිරෙන්න හුරු කළොත් ජරාමරණ දුකෙන් මිදෙන්නේ නෑ කියලා ඔබ දන යුතුයි. දුක් එන්නේ පඤ්ච උපාද්‍යාස්කන්ධයකින්මයි කියන කොට මේ එක ස්කන්ධයක ඔක්කෝම ටික තියනවා කියන එක නෙවෙයි. ඔබට අනේ දරුවා ලෙඩවෙලානේ කියලා එන්නේත් ඔය වගේ මනෝමය සිද්ධියකින්ම යි. අනේ අපේ අම්මා මැරිලානේ කියලා එන්නේත් ඔය වගේ සිද්ධියකින්ම යි. අනේ දෑත් මම මහළුයිනේ කියලා එන්නේත් ඔය වගේ සිද්ධියකින්ම යි. ඔබට මේ දුක් එන්නේ පඤ්ච උපාද්‍යාස්කන්ධයකින්ම යි. එක ස්කන්ධයක් ඇතුලේ මේ ඔක්කෝම තියනවා කියන එක නෙවෙයි. හොඳට බලන්න ජීවිතේ සැබෑම දේ නෙවෙයි ද කියලා මේ. අපි මේ දුක් විඳින්නේ පඤ්ච උපාද්‍යාස්කන්ධයකින්ම යි. ඒක අපේ අවිද්‍යා, තණ්හා කියන දෝෂයටයි නිර්මාණය කරගෙන තියෙන්නේ. ඒ දුකෙන් මිදෙන්න පුළුවන්. මොකද අවිද්‍යා, තණ්හා කියන දෝෂය අයිත් කළොත් මේ පඤ්ච උපාද්‍යාස්කන්ධය රැස්වෙන්නේ නෑ.

මජ්ඣිම නිකායේ මහාතණ්හා සඞ්ඛය සූත්‍රය මම කියලා තියනවා ඉස්සෙල්ලා. ඇස, රූප, චක්ඛු විඤ්ඤාණය මේ ටිකේ ඇත්ත ඇතිහැටිය නො දන්නකොට, නො දකිනකොට ඇසේ, රූපයේ, චක්ඛු විඤ්ඤාණයේ සාරජ්ඣති - සතුටු වෙනවා. ඇලෙනවා. සංයුත්තස්ස - බැඳෙනවා. සංයුත්තස්ස සමමුඤ්ඤාස්ස - එතකොට සිහිමුලා වෙනවා. එතකොට ආස්වාදයෙන් බලනවා. බලනකොට වෙන්වේ මොකද්ද? ‘ආයතිං පඤ්ඤාපාදනකඛනධා උපවයං ගච්ඡති’.

පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා. පුනර්භවය පිණිස පවතින තණ්හාව වැඩෙනවා. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා කියලා කියන්නේ දකින අහන හැමදෙයක්ම ඇති බවට ඔබ තුළ දැනුම් පරාසයක් ගොඩනැගෙනවා. අද ඔබ නො දන්නා දෙයක් දැනගත්තහම ඒක ඔබේ දැනුමට එකතු වෙනවා. ඇස, රූප, චක්ඛු විඤ්ඤාණයේ ඇත්ත ඇතිහැටිය දන්නේ දකින්නේ එහි ඇලෙන්නේ නෑ. ඇලෙන්නේ නැත්නම් බැඳෙන්නේ නෑ. බැඳෙන්නේ නැත්නම් සිහිමුලා වෙන්නේ නෑ. ආදීනව දකිනවා. එතකොට වෙන්නේ මොකද්ද? ‘පඤ්චුපාදනකතධා අපවයං ගව්හි’. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය පිරිහීමට යනවා. බලන්න හොඳට ආයතන ටිකේ රස විඳගැනීම් අනුව බලන කොට පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා. රස විඳගැනීම් අනුව නො බලනකොට පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය පිරිහෙනවා.

මේ ආයතන ටික ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් ලැබුණු ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත ස්කන්ධ ටික පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට දගන්න එපා. ඒ ටිකේ තමයි කෙලෙස් දුරු කරලා ජීවත්වෙන්න තියෙන්නේ. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධධා දුක්ඛා. මේ දුක් එන්නේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයටයි කියන කොට මේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ අනුපාද පරිනිර්වානයට. අනුපාද පරිනිර්වානය කියන්නේ මොකද්ද? ඇස-රූපය, කණ-ශබ්දය, නාසය-ගන්ධය, දිව-රස, කය-පොට්ඨබ්බ, මන, ධම්ම කියන ආයතන හය උපාදන වශයෙන් නො ගෙන මිඳෙන්න වෙන්නේ. හටගෙන නැතිවෙනවා කියලා දැක්කහම පෙනෙනවා. ඉතින් මේ කියපු ධර්මතා ටික සියුම්. ඒ වගේම ගැඹුරු යි.

හැබැයි කල‍්‍යාණ මිත්‍ර, සද්ධර්ම ශ්‍රවණයෙන් මේ නිරෝධයත්, නිරෝධයට මගත් අහලා දැනගත්තහම, ඊට පස්සේ සීලයක පිහිටලා හිත වඩ වඩා ඔය ධර්මය ටික ටික මෙනෙහි කරන කොට කියනවා යොනිසෝමනසිකාරය, ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපත්තිය කියලා. ඔය හතරට කියනවා සෝතාපත්ති අංග කියලා. සෝවාන් ඵලයට පැමිණෙන්න අංග.

ඔය හතර තියන කෙනාට යන්නම් හරි තේරුණොත් එයාට සද්ධානුසාරි කියනවා. සද්ධාවක් නැතත් ඇත්තටම මෙහෙම ධර්මයක් තියෙනවා නේද? ඇත්තටම නිවන සාක්ෂාත් කරන්න පුළුවන් නේද? මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ දුකෙන් මිඳෙන්න පුළුවන් නේද කියලා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධා දුක්ඛා කියලා,

1. දුක්ඛෙ ඤාණං කියලා පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයම දුකක්.
2. දුක්ඛ සමුදයෙ ඤාණං කියන කොට මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ දුක මම හදගන්න එකක් මෙන්න මේ විදිහේ වැරදි හැසිරීමකින්.
3. දුක්ඛ නිරෝධෙ ඤාණං, මෙන්න මේ වැරදි හැසිරීම නැති කළා නම් මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ දුක නිරුද්ධ වෙනවා.
4. දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදය ඤාණං - ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්ක යුතුයි. 'යං කිඤ්ච සමුදයධම්මං, සබ්බං තං නිරෝධ ධම්මං'. කියන තැන සාක්ෂාත් කළ යුතුයි කියන තැන දැකලා, ඒක දකින්න සිලයක පිහිටලා, සමථ කමටහනකින් හිත වඩ වඩා නුවණින් සම්මා දිට්ඨියට අනුව මෙනෙහි කර කර ඉන්නවා නම් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයකට උපාදන වෙන්න දෙන්නේ නෑ.

උපාදන වුණොත් ජරාමරණ දුක එනවා. දරුවා සිහිවෙන කොට සිහිවෙන එක දරුවා කියලා ඇත්ත වුණොත් ජරාමරණ දුක ඔබට ලැබෙයි. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදන වුණොත් ජරාමරණ දුක එනවා. සිහිවෙනකොට සිහිවෙන දේ ඔබට ඇත්තටම ඉඩමක්, උයනක් වුණොත් ඉඩම උයන නැතිවීමේ අහිමිවීමේ දුක ඔබට එයි. සිහිවෙන අරමුණ ශ්‍රේණිවරයෙක් වුණොත් ඒ ශ්‍රේණිවරයා ලැබීමේ, නො ලැබීමේ දුක් ඔබට එයි. ඒ නිසා සිහිවෙන කොටම ඒක ගන්න එපා. ඒක ඇසුරුකරන්න එපා. උඩ අතට පිනන්න. සිහිවෙන කොටම මේ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක්. මේක හදගත්තේ මෙන්න මේ දෝෂයටයි කියලා උදය වැය පෙන්නන්න. උපාදන වශයෙන් හැසිරෙන්න තියන ඉඩ නෑ.

ඒ විදිහට කරන කොට උපාදනස්කන්ධයට උපාදනය ටික ටික ගෙවෙයි. උපාදන වශයෙන් හැසිරෙන එක සම්පූර්ණ

නැතිවෙනවා කියලා කියන්නේ නිරෝධය සාක්ෂාත් වෙලා. හටගත්ත දේ නිරුද්ධ වෙනවා කියන කෙලෙස් මල නැති, කෙලෙස් රජස් නැති දහම් ඇස ඔබට පහළවෙනවා. එතකොට ඔන්න ඔය දැක්ම ඇතිකරගෙන කටයුතු කළොත් නොබෝ කලකින් ආසුව ක්ෂය වෙනවා.

ඉතින් මේ ලෝකයට අවුරුදු දහස් ගණනකින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමාන වුණා වගෙයි මේ දර්ශනය. ඇත්තාවූම නිරෝධය පෙනෙන්නේ නැතුව රැස්වෙව්ව පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය ඇත්ත කරගෙන ලෝකය ඇතුලේ නිස්සරණයක් භායනවා ඔක්කෝම. ඒ ලෝකය ඇතුලේ ඉඳගෙන සිල් පුරණවා. සමාධි වඩනවා. විදර්ශනා කරනවා. ඒ ලෝකයෙන් මිඳෙන්න කටයුතු කරන බවක් කොහෙවත් නෑ. මෙහෙ නෙවෙයි, වර්තමානයේ මම දන්නේ නෑ, මම දකින්නේ නෑ මේ රටෙන් පිට වෙන රටකවත් තියෙනවා ද කියලා මේ දර්ශනය. අද භොදට මතක තියාගන්න ලෝකයට බුදුහාමුදුරුවෝ නැවතත් පහළවුණා වගෙයි මේ දර්ශනය. අද ඇසල පුර පසලොස්වක් පොභාය දවස. අමුර්තයේ පණිවිඩය ලෝකයට ආවේ මේ ලබුනෝරුවකන්ද ආරණ්‍යයෙන්. අද මේ පණිවිඩය කියන කිසි කෙනෙක්, කිසි තැනක් මේ රටේවත් දැකලා තියෙයි ද පින්වතුන්? ලැබෙන්නේ නෑ. මමවත් අහලා නෑ.

ඒ නිසා දැන් මේ දර්ශනය ආරම්භ වුණොත් 'තථාගතඤ්චෙදිනො ධම්මවිනයො, භික්ඛවෙ, විචටො විරොචති, නො පටිච්ඡන්තො'⁴ තථාගතයන් වහන්සේගේ ධර්මයේ එක දෙයක් තියෙනවා. විවෘත වුණොත් බබලනවාමයි. වැසුනේ බබලන්නේ නෑ. විවෘත වුණොත් ව්‍යාප්ත වෙලා බබලන තත්වයටම පත්වෙනවා මිසක සාසනය පිරිහෙන්නේ නෑ. රහතත්වහන්සේලා බිහිවෙයි.

මේ ලෝකයේ මේ වගේ දර්ශණයක් නැතුව, අද පෙළදහම වැරදියි කියලා, පෙළ දහම නැතිකරන්න ඕනේ කියලා පද පෙරල පෙරල මේ කතාකරලා ශාසනය විනාශ කරන්න හදනවා. ජීවමාණ

⁴ පටිච්ඡන්ත සූත්‍රය < හරණ්ඩු වග්ග < නික නිපාත < අභිගුණ්තර නිකාය

බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන්පාන මට්ටමට කටයුතු කරන්න හදනවා. ඉතින් මේ පණිවිඩය මුළු ලෝකයටම යවන්න. නිවන් දකින්න අවංකවම ඕනේ නම් මොනවා මොනවා හරි කරන්නේ නැතුව, මේ පෙන්නන සිද්ධාන්තය ඇත්ත ද කියලා බලන්න. මේක හරි ද වැරදි ද කියන එක අපට තියෙන්නේ දේශනා කරන භාමුදුරුවන්ගේ තරාතිරම මත, පෙළ දහමේ තරාතිරම මත නෙවෙයි. අපට ආදේශ කරලා බලන කොට තම තමන්ට ඇත්ත ද කියන එක මත යි. මේ සිද්ධාන්තය, මේ ධර්ම ස්වභාවය තම තමන්ට ආදේශ කරලා බලාගන්න. බලාගත්තහම දුක නිවෙයි. ඇත්තටම මම කියන්නේ වචන ටිකක්, පද ටිකක් මුමුණ මුමුණ හරි ෂෝක් ඒ දහම, හරි වටිනවා කිය කියා අනිත් කෙනෙකුට පණිවිඩය කියන්න එපා. නමුත් ඒ අහගත්ත වචන ටිකෙන්, ඒ අහගත්ත ධර්මයෙන් ඇත්තටම තමන්ගේ රාග, ද්වේශ, මෝහ ගිනි නිව්ලා තියෙයි නම්, තමන්ගේ ජරාමරණ දුක් නිවෙයි නම්, නිවෙන බව පෙනෙයි නම්, අන්න මේ දහම හරි කියලා තව කෙනෙකුට කියන්න, ඒක සාධාරණයි. තමන්ගේ රාග, ද්වේශ, මෝහ හිඳිලාත් නැත්නම්, ජරාමරණ දුකෙන් තමන් නිදහස් වෙලාත් නැත්නම්, වචන ටිකක වෙනසක් දැක්කහම හරි ෂෝක් බණක්, ෂෝක් භාවනා ක්‍රමයක් කියලා පණිවිඩය යවන්න එපා. ඒක අසත්පුරුෂ යි. ඇත්තටම අර්ථයක් තියෙන්න එපා යි. අද එහෙම නෑ, වචනයක් ඇහුනහම මෙව්වරකල් පෙළ දහම වැරදිලා තිබ්ලා, මේක බමුණු මත, දෑත් තමයි අපේ අරිහතුන් වහන්සේලා මේක පහළ කරගත්තේ කියලා වචන ටිකක් කිය කියා යනවා. කියන කෙනාත්, අහන කෙනාත්, පණිවිඩය කියන කෙනාත් අවංකවම තමන්ගේ හිත් වලට එබ්ලා බලන්න කියන්න ජරාමරණ දුක නිව්ලා ද කියලා. නිව්ලා නම් කිව්වත් කමක් නෑ.

නමුත් මේ වගේ දර්ශනයක් නැතුව කොහේ නිවෙන්න ද? නිවෙන්න තියෙන්නේ මහත්තයෝ එකම එක තැන යි. මේ නිරෝධයෙන් තමයි දුක නිවෙන්නේ. ඕකට කියනවා සළායතන නිරෝධය කියලා. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ මහණෙනි, යම් තැනක ඇස නැද්ද, රූපය නැද්ද, කණ නැද්ද,

ශබ්දය නැද්ද, නාසය නැද්ද, ගන්ධය නැද්ද, දිව නැද්ද, රස නැද්ද, කය නැද්ද, ඓතිහාසිකය නැද්ද එබඳු ආයතනය දත යුතුයි කියලා කියන්නේ එතන. නිරෝධය කියන එක අපට ඇතිකරන්නවත්, නැතිකරන්නවත් පුළුවන් එකක් නෙවෙයි. 'යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං, සබ්බං තං නිරොධ ධම්මං', හටගත්ත දේ නිරුද්ධ වෙනවා කියලා ධර්ම ධාතුවක් තියෙනවා. ඒක ඔබටවත් මටවත් ඇතිකරන්න පුළුවන් එකකුත්, නැතිකරන්න පුළුවන් එකකුත් නෙවෙයි. හැබැයි අපට පුළුවන් ඒක සාක්ෂාත් කරගන්න. ඒකට කියනවා නිරෝධය සාක්ෂාත් කරගන්නා. නිරෝධය සාක්ෂාත් කළහම තියන වාසිය මොකද්ද? පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ ලෝකෙයෙන් මිදිලා. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ දුකෙන් මිදිලා. කාම ලෝකයත් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක. රූපී බ්‍රහ්මයාගේ බ්‍රහ්ම ලෝකයත් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක. අරූපී බ්‍රහ්මයාගේ බ්‍රහ්ම ලෝකයේත් පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක.

හටගෙන නිරුද්ධ වෙන ආයතන ටික නිරුද්ධ වෙන බව නො දූක අවිද්‍යාවෙන් තනාගත්ත ලෝකයක් කාම ලෝකය කියන්නේ. හටගෙන නිරුද්ධ වෙන ආයතන ටිකේ නිරෝධය නො දන්නා අවිද්‍යා, තණ්හාවෙන් හදගෙන වාසය කරන එකක් බ්‍රහ්ම ලෝකය කියන්නේ. හටගෙන නිරුද්ධ වෙන සඤ්ඤාවන් ඉපිද නිරුද්ධවෙන බව නො දූන අවිද්‍යා, තණ්හාවෙන් උපදවාගෙන වාසය කරන එකක් අරූපී බ්‍රහ්ම ලෝකය කියන්නේ. ඒකයි තුන් භවයම ගිනිගත්ත එකක් කියන්නේ. තුන් භවයම ජරාමරණ ඇතුලේ. තුන් භවයම අවිද්‍යාව නැමැති කෝෂය ඇතුලේ. තුන් භවයේ ඉන්න කිසිම කෙනෙක් සුවපත් වෙච්ච අය නෙවෙයි.

නමුත් භව නිරෝධය නිවන යි. හටගත්ත හැමදෙයක්ම නිරුද්ධ වෙනවා කියන ධර්ම ධාතුවට පැමිණිලා කාම භවයත් දියවෙලා යනවා. රූපී භවයත් දියවෙලා යනවා. අරූපී භවයත් දියවෙලා යනවා. මේ භවගාමී සසර ගෙවාගන්න බැරූරු ඔබත් මමත් ආවේ ලේසි පහසු ගමනක් නෙවෙයි. තෙරක් නො පෙනෙන, කෙළවරක් නැති දීර්ඝ ගමනක් අපි ආවා. දුක්ඛෙ ඤ්ඤං, දුක්ඛ සමුදයෙ ඤ්ඤං, දුක්ඛ නිරොධයෙ ඤ්ඤං, දුක්ඛ නිරොධ ගාමිණී පටිපදය

ඥාණං කියන ටික නැති නිසා. ඒ ටික පෙන්නන ශාස්තෘන් වහන්සේනමක් හම්බනොවුණ නිසා. ඒත් සසර පෙර පිනකට ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමාණ කාලයක්, මගේ බුදුහාමුදුරුවෝ ජීවමානයි කියන එක තියෙන්නේ ධර්මයේ, පිටකයේ. “ආනන්ද, ඔබට මම යම් ධර්මයක් විනයක් පැනව්වා නම් ඒ ධර්ම විනය දෙක මාගේ ඇවෑමෙන් ඔබට ශාස්තෘන් වහන්සේ වෙයි” කියලා පෙන්නවා නම් ඒ ශාස්තෘන් වහන්සෙයි මේ පිටකය තුළ වැඩ සිටින්නේ.

ඉතින් ජීවමාණ බුදුරජාණන් වහන්සේ හම්බවුණා අපිත් මනුස්සයෝ වුණා, සද්ධර්මය තියන වටපිටාවකුත් හම්බවුණා. අපට එකේ ප්‍රතිඵලයක් තමයි මෙහෙම හරි වචනයක් අහගන්න හම්බවෙව්ව එක. මේ ටික අහගන්න බැරුව අපි අනන්ත අපරිමාණ සසර කාලයක් එන්න ඇති. ඒ නිසා මේක මහා වස්තුවක් කොට දකින්න මේ අර්ථය. අභිංසක ලෝකයාගේ දුක නිවෙනවා. අපේ ඇස්වල කඳුළු නිවෙනවා. පටාචාරාවට දරුවෝ නැතිවෙව්ව දුක, ස්වාමියා නැතිවෙව්ව දුක, සහෝදරයා නැතිවෙව්ව දුක, දෙමාපියෝ නැතිවෙව්ව දුක නිවන්න තරම් හේතු සම්පත් තිබුණේ මේ වගේ ධර්මයක් තිබුණ නිසයි. කිසාගෝතරී වගේ දරු සෝකයෙන් පිස්සු වැටුණ අම්මලාගේ මනස සුවපත් වුණේ තමන්ගේ වරද හෙළිකරගන්න පුළුවන්, තමන්ගේ මෝඩකම හෙළිකරගෙන පඤ්ච උපාදනස්කන්ධ දුකේ කළකිරෙන්න පුළුවන් මෙබඳු විරාග ධර්මයක් තිබුණ නිසයි.

‘විරාගො සෙට්ඨො ධම්මානං’, ධර්මයන් අතර විරාග ධර්මය ශ්‍රේෂ්ඨයි. ඉතින් ඒක නිසා ලෝකයටත් නිවනේ පණිවිඩය මුදහරින්න. කියලා දෙන්න. ඒක අප්‍රමාදීව පින්වතුන් ටිකක් කරන්න. කළොත් පින්වතුන්ට තේරෙයි මොන තරම් සැහැල්ලුවක් ද කියන එක. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදන වශයෙන් හැසිරෙන්න ඉඩ දෙන්න එපා. නතර වෙන්නේ දුකකින්ම යි. ස්වාමියා කියලා සිහිවෙන කොටම මේක පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයක් කියලා සිහිකරගෙන ඒකේ උදය වැය බලන්න බැරිවුණොත් ඒක ඇත්ත කරගෙන හැසිරිලා හැසිරිලා අවසන්

වෙන්වෙන් දුකෙන්. ඒ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයට උපාදන වශයෙන් හැසිරිලා ජරාමරණ දුක තමන් කරා පමුණුවා නො ගන්නයි සම්මා දිට්ඨිය තියෙන්නේ. ස්කන්ධයන්ගේ උදය වැය තියෙන්නේ. ඔන්න ඔය ටිකම විතරක් කියලා දෙන්න.

ඒ වගේම මේ පින්වතුන්ලාත් දක්ෂ වෙන්න ඕනේ ධර්මය තුළ හැසිරෙනවා වගේම, වර්තමාන මේ සාසනයට තියෙන උවදුරු හඳුනාගෙන ඒවට ටික ටික හරි ඉඩ නො තබන්න. ඒ අයටත් කියලා දෙන්න. අවශ්‍ය මොනවා හරි වචනයක් නම් අරගෙන යන්න. නමුත් නිවන නම් නිවන කියන්නේ මෙන්න මෙහෙම අර්ථයක් කියන කාරණාවක් පැහැදිලි කරලා දෙන්න. පින්වත් සියලු දෙනාටම මේ ජීවිතේදීම මේ දර්ශනයෙන් ඒකාන්තයෙන් සුවපත් වෙන්න පුළුවන්මයි. සුවපත් වෙනවාමයි. ඉතින් උතුම් නිවන ලැබෙවා! කියලා ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

මේ වගේ අර්ථයක් මතු නොවී මම මීට පෙර සෝවාන් වෙලා කියලා තිබුණා නම්, මම බොරු නැද්ද එද. ඇයි මේ වගේ චතුරාර්ය සත්‍ය පැහැදිලිවෙලා නැතුව. අද ඕනම කෙනෙකුට, පින්වතුන්ට කියන්න පුළුවන් වෙයි නොබෝ කලකින් අපි සතර අපායට යන්නේ නෑ. නො යන තැනකට පත්වුණා කියලා. මෙපමණකින්, මෙය තේරුනා නම් යම් කෙනෙකුට, තේරුම් මාත්‍රයකින් පෙන්නනවා සද්ධානුසාරී, ධම්මානුසාරී කියලා. එයා සතර අපායෙන් මිදිලා නෑ. සතර අපායට යන කර්ම කරන්න අහව්‍යය යි. එයා සෝවාන් ඵලයට පත්වෙනකන් කල්පයවත් විනාශ වෙන්නේ නෑ. 'තිත කප්පි' පුද්ගලයෙක් වෙනවා. එව්වර බරසාරයි මේ මම පෙන්නපු ධර්මය. එව්වර ගාම්භීරයි. එව්වර වටිනවා. ඒ නිසා මේ දුර්ලභ අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජනයක් ගන්න හැමදෙනාම වියර් කරන්න, අර මානික මාතෘ වගේ. වස් කාලය ඇතුළේ අපටත් ඉස්සෙල්ලා පුළුවන් නම් මාර්ගඵලයක් ලබාගන්න උත්සාහවත් වෙන්න කියන එක මතක්කරනවා.

හැමදෙනාටම තෙරුවන් සරණයි!

මජ්ඣිම නිකායේ මහානණ්ඩා සඞ්ඛය සූත්‍රයේ කියලා තියනවා; ඇස, රූප, චක්ඛු විඤ්ඤාණය මේ ටිකේ ඇත්ත ඇතිහැටිය නො දන්නකොට, නො දකිනකොට ඇසේ, රූපයේ, චක්ඛු විඤ්ඤාණයේ සාරස්නි - සතුටු වෙනවා. ඇලෙනවා. සංයුත්තස්ස - බැඳෙනවා. සංයුත්තස්ස සම්මුත්තස්ස - එතකොට සිහිමුලා වෙනවා. එතකොට ආස්වාදයෙන් බලනවා. බලනකොට වෙන්තේ මොකද්ද? 'ආයතිං පඤ්චපාදනකකුන්ධා උපවයං ගච්ඡති'. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා. පුනර්භවය පිණිස පවතින තණ්හාව වැඩෙනවා. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා කියලා කියන්නේ දකින අහන හැමදෙයක්ම ඇති බවට ඔබ තුළ දැනුම් පරාසයක් ගොඩනැගෙනවා. අද ඔබ නො දන්නා දෙයක් දැනගත්තහම ඒක ඔබේ දැනුමට එකතු වෙනවා.

ඇස, රූප, චක්ඛු විඤ්ඤාණයේ ඇත්ත ඇතිහැටිය දන්න, දකින කෙනා එහි ඇලෙන්නේ නෑ. ඇලෙන්නේ නැත්නම් බැඳෙන්නේ නෑ. බැඳෙන්නේ නැත්නම් සිහිමුලා වෙන්තේ නෑ. ආදීනව දකිනවා. එතකොට වෙන්තේ මොකද්ද? 'පඤ්චපාදනකකුන්ධා අපවයං ගච්ඡති'. පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය පිරිහීමට යනවා.

බලන්න හොඳට ආයතන ටිකේ රස විඳගැනීම් අනුව බලන කොට පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා. රස විඳගැනීම් අනුව නො බලනකොට පඤ්ච උපාදනස්කන්ධය පිරිහෙනවා.